

MAHEPÕLLU- MAJANDUS EESTIS

ORGANIC FARMING IN ESTONIA 2024

Kaasrahananud
Euroopa Liit

MAHEPÕLLUMAJANDUSE
KOOSTÖÖKOGU

Koostajad: Airi Vetemaa, Merit Mikk, Elen Peetsmann

Tõlke toimetaja: Stephen Greenwood

Fotod: Merit Mikk, Lauri Laan, Karin Pai, Airi Vetemaa, Tiit Efert, erakogud

Täname: Kätlin Laats, Pille Edovald

Kujundus: Purk OÜ

Väljaandja: Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus/Mahepõllumajanduse Koostöökogu

Compiled by Airi Vetemaa, Merit Mikk, Elen Peetsmann

Translation editor Stephen Greenwood

Photos by Merit Mikk, Lauri Laan, Karin Pai, Airi Vetemaa, Tiit Efert, private collection

Special thanks to Kätlin Laats, Pille Edovald

Design by Purk OÜ

Published by Estonian Organic Farming Foundation/Organic Farming Platform

ISBN 978-9949-9925-3-9 (pdf)

Tartu 2025

Materjal valmis Maaelu Teadmuskeskuse tellimisel. Kõik autoriõigused on kaitstud. Väljaandmist toetas Eesti põllumajanduse teadmussiidre- ja innovatsioonisüsteem (AKIS) ning Euroopa Liit.

SISUKORD

Mahepõllumajanduse ajaloost Eestis	6	Mahetoidu turustamine	40
Areng 2024. aastal	10	Õigusaktid ja kontroll	44
Mahetaimekasvatus	20	Mahepõllumajandus arengukavades ja programmides	46
Maheloomakasvatus	26	Mahetoetus	50
Mahetoidu töötlemine	32	Teadmussiire	54
Märgistamine	35	Uuringud	56
Mahetoit toitlustuses	36	Kontaktid	60

CONTENTS

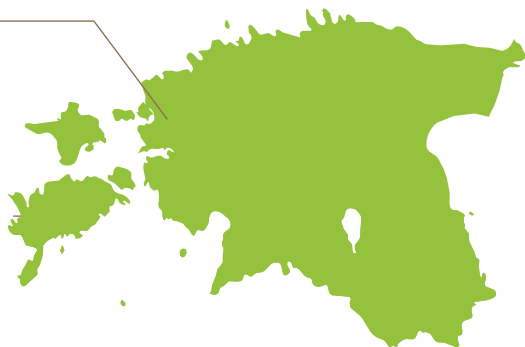
History of organic farming in Estonia	8	Organic food in the marketplace	42
Development in 2024	16	Legislation and inspection	45
Organic plant production	21	Development plans and programmes	48
Organic animal husbandry	28	Organic farming support	52
Processing of organic food	34	Knowledge transfer	55
Labelling	35	Research	58
Organic food in catering	38	Contacts	60

224 133 HA

MAHEMAA PINDALA
/ ORGANIC LAND AREA

22%

MAHEMAA OSAKAAL
/ PROPORTION OF
ORGANIC LAND

ca 60%

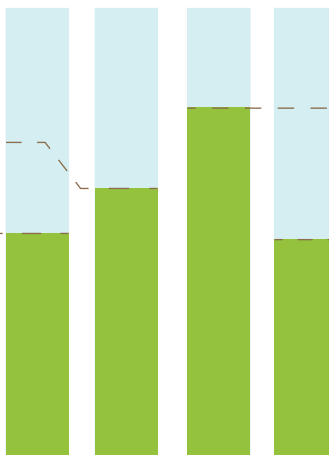

MAHEVEISTE OSAKAAL
/ THE SHARE OF ORGANIC
SUCLER COWS

ca 50%

MAHELAMASTE OSAKAAL
/ THE SHARE OF ORGANIC SHEEP

81%

MAHETATRA PIND
KOGU TATRA PINNAST
/ THE SHARE OF
ORGANIC
BUCKWHEAT

49%

MAHEKAERA PIND KOGU
KAERA PINNAST
/ THE SHARE OF
ORGANIC OATS

1 016

MAHELOOMAKASVATAJATE ARV
/ THE NUMBER OF ORGANIC
LIVESTOCK FARMERS

1 885

MAHETOOTJATE ARV
/ THE TOTAL NUMBER
OF ORGANIC PRODUCERS

205

VÄHEMALT 20% OSAS MAHETOITU
PAKKUVAID KOOLE-LASTEÄEDU
/ THE SCHOOLS AND KINDERGARTENS
PROVIDING AT LEAST 20% ORGANIC FOOD

5%

MAHETURU OSAKAAL (2023)
/ THE MARKET SHARE OF
ORGANIC PRODUCTS (2023)

TERVISLIKKUS HEALTHINESS

ON PEAMINE MAHETOIDU
OSTMISE PÕHJUS
/ IS THE MAIN REASON FOR
PURCHASING ORGANIC FOOD

MAHEPÖLLUMAJANDUSE AJALOOST EESTIS

Eesti mahepõllumajanduse alguseks peetakse aastat 1989, mil loodi Eesti Biodünaamika Ühing (EBÜ). Ühing töötas IFOAMI standardite eeskujul välja ökoloogilise põllumajanduse nõuded ja võttis kasutusele kaubamärgi ÖKO. Samuti alustati tootjate koolitamist ja kontrollimist. 1997. aastal asutati teise erakontrolliorganisatsioonina Kagu-Eesti Bios. Samal aastal võeti vastu esimene mahepõllumajanduse seadus, mis andis valdkonna arengule olulist hoogu. 2001. aastal kehtestati riiklik kontrollisüsteem: maheettevõteteid hakkasid kontrollima Taimetoodangu Inspeksioon (2010–2020 Põllumajandusamet) ning Veterinaar- ja Toiduamet. 2021. aastal ühendati need Põllumajandus- ja Toiduametiks.

Põllumajandusministeeriumis (praegu Regioon- ja Põllumajandusministeerium) loodi 2000. aastal keskkonnabüroo, mille üks tegevusvaldkondi oli mahepõllumajandus. Aastatel 2004–2015 tegutses ministeeriumis mahepõllumajanduse büroo, alates 2016. aastast kuulub mahepõllumajanduse valdkond taimetervise osakonna vastutusvaldkonda.

1990. aastate alguses loodi mitu maakondlikku tootjaorganisatsiooni (Võru-, Saare-, Lääne- ja Viljandimaal), hiljem lisandus neid ka Hiiu-, Pärnu-,

Harju- ning Ida- ja Lääne-Virumaal. Samal kümnendil alustas aktiivset tegevust Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus.

2000. aastal asutati Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus, mille põhieesmärk on mahevaldkonna edendamine. 2008. aastal loodi Eesti Maaülikooli Mahekeskus, et koondada ülikooli teadus- ja arendustegevus mahepõllumajanduse ning -toidu vallas. 2015. aastal võitis Eesti arenguideo konkursi idee „Organic Estonia“ ning sama aasta lõpus asutati selle idee arendamiseks MTÜ Organic Estonia.

Esimene ühisturustusega tegelenud mahetootjate ühistu oli TÜ Eesti Mahe (2003), mis on nüüdseks tegevuse lõpetanud. Mahevilja ekspordiks loodi 2010. aastal TÜ Wiru Vili, samal aastal asutati ka MTÜ Liivimaa Lihaveis, mis arendab rohumaaveise kvaliteedikava ja toetab mahelihaveisekasvatajate koostööd turustamisel.

2006. a asutasid tol ajal tegutsevad maheorganisationsioonid Mahepõllumajanduse Koostöökogu, mille eesmärk on ühiselt seista mahepõllumajanduse hea käekäigu eest. Asutajaliikmed on MTÜ Eesti Biodünaamika Ühing, TÜ Eesti Mahe, Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus, MTÜ Harju Mahetootjate Ühing, MTÜ

Hiiumahe, MTÜ Läänemaa Mahetootjate Selts, MTÜ Saare Mahe ja MTÜ Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus. Hiljem koostöökoguga liitunud organisatsioonid on EMÜ Mahekeskus, MTÜ Virumaa Mahetootjad, TÜ Wiru Vili, MTÜ Liivimaa Lihaveis, MTÜ Maheklaster, Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit, MTÜ Eesti Mahemesinikud. 2024. a oli Mahepõllumajanduse Koostöökogul 14 liikmesorganisatsiooni. Aastate jooksul on need organisatsioonid nii paljude projektide kui ka vabatahtliku töö raames mahepõllumajanduse arendamisse märkimisväärselt panustanud.

Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus, Eesti Biodünaamika Ühing ja EMÜ Mahekeskus kuuluvad ülemaailmsesse organisatsiooni IFOAM, neist esimene

esindab Eestit IFOAM Organics Europes.

Suuremates põllumajandusorganisatsioonides, nagu Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Noortalunikud ja Eesti Lihaveisekasvatajate Selts, on mahetootjad esindatud nende organisatsioonide juhtorganites. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskogas tegutseb lisaks eraldi mahetoimkond.

MAHEPÕLLUMAJANDUSE
KOOSTÖÖKOGU

Mahetootjate, -töötajate ja -turustajate kontaktid on kättesaadavad mahepõllumajanduse registris

2024. a mahepõllumajanduse aasta-konverentsi avas Regionaal- ja põllumajandusminister Piret Hartman / 2024 Organic Farming Annual Conference was opened by the Minister of Regional Affairs and Agriculture, Piret Hartman

HISTORY OF ORGANIC FARMING IN ESTONIA

The beginning of organic farming in Estonia is considered to be the year 1989, when the Estonian Biodynamic Association (EBÜ) was founded. Following the example of IFOAM standards, the association developed the requirements for ecological farming and introduced the trademark ÖKO. It also began training and inspecting producers. In 1997, another private control organization, Kagu-Eesti Bios, was established. In the same year, the first Organic Farming

Act was adopted, which gave significant impetus

to the development of the sector. In 2001, a national control system was introduced: organic operators began to be inspected by the Plant Production Inspectorate (from 2010 to 2020 the Agricultural Board) and the Veterinary and Food Board. In 2021, these institutions were merged to form the Agriculture and Food Board.

In 2000, an Environmental Bureau was established within the Ministry of Agriculture (now the Ministry of Regional Affairs and Agriculture), with organic farming as one of its areas of responsibility. From 2004 to 2015, the Organic Farming Bureau operated within the ministry, and since 2016, organic farming has been under the responsibility of the Plant Health Department.

In the early 1990s, several regional producer organizations were established (in Võru, Saare, Lääne, and Viljandi counties), later joined by others in Hiiu, Pärnu, Harju, and Ida- and Lääne-Viru counties. During the same decade, the Centre for Ecological Engineering also began its active work.

In 2000, the Estonian Organic Farming Foundation was established with the main goal of promoting the organic sector. In 2008, the Organic Centre of the Estonian University of Life Sciences was created to consolidate the university's research and development activities in the field of organic farming and food. In 2015, the idea "Organic Estonia" won the Estonian Development Idea competition, and later that year, the NGO Organic Estonia was founded to develop this concept further.

The first cooperative of organic producers engaged in joint marketing was TÜ Eesti Mahe (Estonian Organic, founded in 2003), which has ceased operations. For the export of organic grain, TÜ Wiru Vili (Wiru Grain) was established in 2010. In the same year, the NGO Liivimaa Lihaveis (Liivimaa Beef) was founded to develop the grass-fed beef quality scheme and to facilitate cooperation among organic beef producers in marketing.

In 2006, eight organic farming organizations founded the Estonian Organic Farming Platform, the main aim of which is to develop the organic farming sector. The following Estonian organic farming organizations (active at that time) took part in founding the platform: the Estonian Biodynamic Association, Estonian Organic, Estonian Organic Farming Foundation, Harju Organic Farmers Association, Hiiu Organic,

Läänemaa Organic Farmers Society, Saare Organic and the Centre for Ecological Engineering. Later, the following organizations joined the platform: the Research Centre of Organic Farming of EULS, Virumaa Organic Producers, Wiru Grain, Liivimaa Beef, Organic Cluster, the Estonian Sheep and Goat Breeders Association and the Estonian Organic Beekeepers. The total number of members is 14. These organisations have made a significant contribution to the development of organic farming through a wide range of projects and voluntary work over many years.

The Estonian Organic Farming Foundation, the Estonian Biodynamic Association and the Research Centre of Organic Farming of EULS are also members of IFOAM, a worldwide umbrella organization for the organic movement. The first of them represents Estonia in the IFOAM EU Group.

In larger agricultural organizations such as the Estonian Chamber of Agriculture and Commerce, the Estonian Farmers' Federation, the Estonian Young Farmers, and the Estonian Beef Breeders Association, organic producers are represented in their governing bodies. The Estonian Chamber of Agriculture and Commerce has a separate organic committee dedicated to organic farming matters.

ARENG 2024. AASTAL

Mahetootjate jaoks oli 2024. aasta taas keeruline. Jätkuv ebakindlus nii turgude kui ka toetuste osas vähendas eelkõige mahetootjate arvu aga ka mahepõllumajandusliku maa pinda. Mahetootmisega tegelevaid põllumajandusettevõtteid oli 1885, neist pidas maheloomi 1016. Kuigi uusi mahetootjaid tuli 91 juurde, siis kokkuvõttes mahetootjate arv ikkagi vähenes 83 ettevõtte võrra.

Mahemaad oli 2024. a kokku 224 133 ha (sh põllumajanduslikku maad 221 802 ha), see on 1,6% vähem kui 2023. a (joonis 1). Mahepõllumajanduslik maa moodustas kogu Eesti põllumajandusmaast 22%. Kontrollitud looduslike korjealade pind (85 734 ha) ja korrajate arv (43) olid pea samad nagu eelneval aastal.

Maheettevõtete pinna suurenemise trend tasapisi jätkub – keskmiselt oli neil 119 ha mahepõllumajandusmaad (Eesti keskmine ca 90 ha). Üle 1000 hektari oli mahemaad 15 ettevõttel.

Juba pikka aega on mahemaa pindala poolest esikohal Pärnumaa (joonis 2). Kõige suurem on mahemaa osakaal aastaid olnud Hiiu maal, kus see moodustas ligi neli viiendikku kogu põllumajandusmaast.

Maheloomakasvatuse levinumad valdkonnad, lihaveise- ja eriti lambakasvatus, olid jätkuvas tõesises langustrendis. Piimaveise- ja linnukasvatus püsisid võrreldes eelmiste aastatega stabiilsena.

Turusituatsioon eksporditurgudel oli 2024. a raske, mõnede teraviljade osas ei olnud nõudlust ning mahetoodangu hinnalisa oli väike ja osa maheviltjast müüdi tavatoodanguna. Ka paljud elusloomad müüdi piiri taha tavaloomadena.

2024. a lõpu seisuga oli mahepõllumajanduse registris 460 käitlejat (ettevõtted, kes tegelesid mahetoodete ettevalmistamisega, ladustamisega ning turustamisega, sh impordimisega ja ekspordimisega), sealjuures tegevuskohti oli 493. Mahetöötajad olid neist 175.

Mahetooted on jätkuvalt kõige laiemas valikus saadaval suuremates ökopoodides, kuid käibe poolest müüakse mahetoitu tavapoodides rohkem.

2024. a jätkus mahetoidu edukas kasutuselevõtt haridusasutustes. Maaeluministeeriumi eestvedamisel 2022. a sügisest rakendunud ja väga hästi vastu võetud toetuskeem mahetoitu pakkuvatele koolidele-lasteaedadele, mille raames makstakse toetust nende haridusasutuste eest, kus toitu valmistatakse vähemalt 20% ulatuses mahetoorainest.

Jätkus põllumajanduse, toidu ja maamajanduse pikaajaline teadmussiidre programm, mis haarab ka mahepõllumajandust. Programmi raames viis Mahepõllumajanduse Koostöökoogu koostöös oma liikmesorganisatsioonidega ellu erinevaid teavitustegevusi nii mahetootjatele kui ka teistele ettevõtetele.

Suvel peeti üleriigilist avatud talude päeva, kus traditsiooniliselt võtsid külastajaid vastu ka paljud maheettevõtted. Jätkusid tegevused õpilastele ja lasteaiastastele mahepõllumajanduse tutvustamiseks, toimusid talukülastused ja mitmesugused õpitoad.

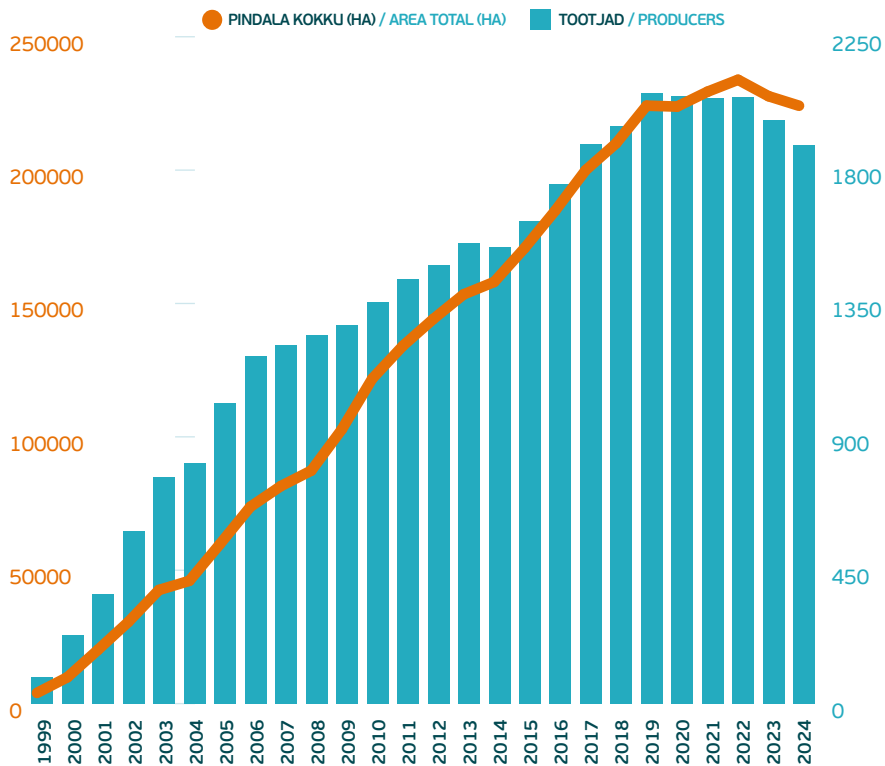
EMÜ Mahekeskus viis programmi „Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024“ raames ellu projekti “Kasvades oma toiduga”. Tartu ja Lõuna-Eesti koolidel ja laste-aedadel aidati rajada õppeaedu mahepõhimõtetest lähtudes ning mitmekülgse loovharidusprogrammiga

tõsteti laste ja nende vanemate teadlikkust toidu kasvatamisest. Linnaelanikele jagati teadmisi, kuidas rajada oma maheaeda.

Maa-ameti [geoportaalist](#) on leitav Maa-ameti, Põllumajandus- ja Toiduameti ning Organic Estonia koostöös valminud mahealade kaart, kuhu on kantud mahepõllumajandusmaa, registreeritud ja potentsiaal- sed mahesaaduste korjealad, hooldatud pärandniidud ning mahemesilad.

2024. a parima mahetootja tiitli pälvis Janek Kuusik ettevõttega Tõrvaugu Mahe Talu, pildil koos II ja III koha saajate Lilian Freibergi (vasakul) ja Liisi Laosega (paremal) / The 2024 Best Organic Producer title was awarded to Janek Kuusik from Tõrvaugu Mahe Talu, pictured together with the second- and third-place recipients, Lilian Freiberg (left) and Liisi Laos (right).

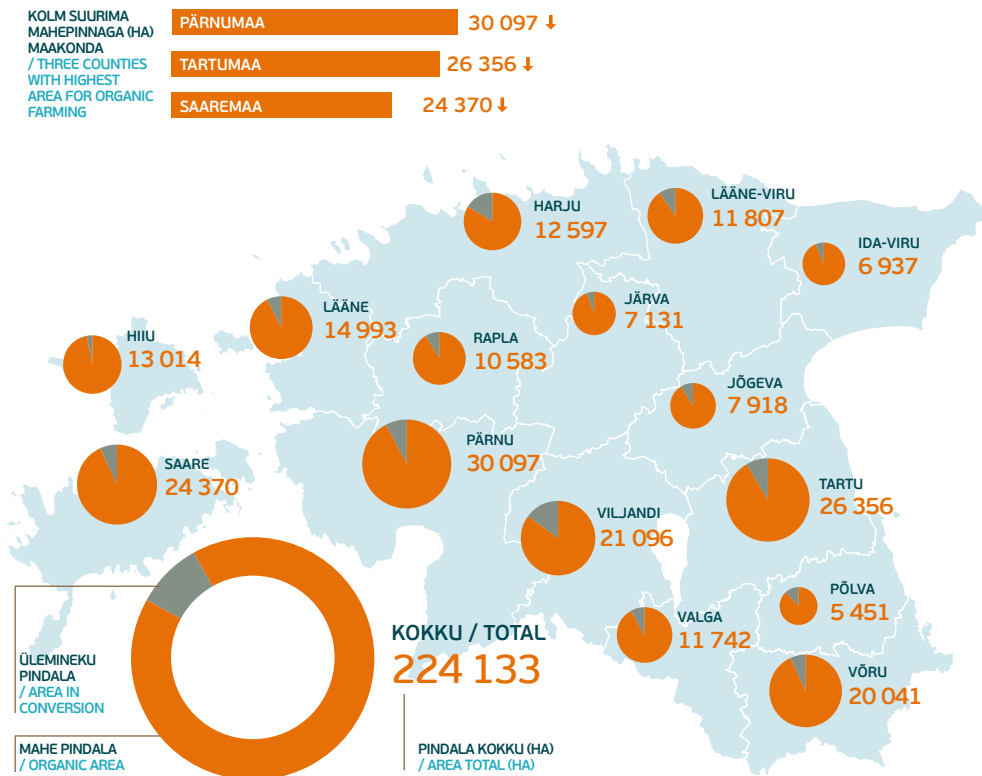

Joonis 1. / Figure 1.

Mahepõllumajandusmaa pindala (ha) ja maheootmisega tegelevate ettevõtete arv 1999–2024.

Allikas: mahepõllumajanduse register / Area of organic land (ha) and the number of organic farms 1999–2024. Source: The register of organic farming

Joonis 2. / Figure 2.

Mahemaa paiknemine Eestis maakonniti 2024. a. Allikas: mahepõllumajanduse register / Location of organic farms and land by counties in Estonia in 2024. Source: The register of organic farming

MAHEPÖLLUMAJANDUSEGA TEGELEJAD PAISTAVAD SILMA

Alates 2010. a korraldab Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus koostöös Mahepõllumajanduse Koostöökooga Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (varasemalt Maaeluministeeriumi) toetusel aasta parima mahetootja ja parima mahetoote konkursse.

Mahetootja konkurs 2024

- **Parim mahetootja** – Janek Kuusik, Tõrvaauigu Mahe Talu OÜ (tatrakasvatus ja -töötlemine)
- **II koht** – Lilian Freiberg, Ala-Mähkli talu (lambakasvatus)
- **III koht** – Liisi Laos, Mahe Kirbla OÜ (lihavasekasvatus)
- Eripreemia: Seto pärandi säilitamine mahetootmise toel – Terje ja Paul Sõrmus, Vaslamäe Mahe OÜ / Uma tettü MTÜ
- Eripreemia: Oskuslikult kombineeritud looduslähedase tootmisega peretalu – Ole ja Marika Hütt, OleMari talu OÜ
- Eripreemia: Kliendisõbralik mitmekülgne maheviljelus – Ave ja Paul Hallmägi, Averi OÜ (Põllumäe Viljad)

Mahetoote konkurs 2024

- **Parim mahetoi** – Juust Küllus, Metsavenna Turisitalu OÜ
- **II koht** – Äntu Gurmee mahebroileriliha kotletid, Äntu Mõis OÜ

- **III koht** – Külmuivatatud õunapulber, Honeyberry OÜ
- **Parim mahejook** – Meie lapse lemmiktee, Tamme aiandustalu
- **II koht** – Mahe mustsõstra-ingveri shot, Uma tettü MTÜ
- **III koht** – Kurk-münt funktsionaalne jook RELAX, Õun Drinks OÜ

Eripreemiad:

- Kohaliku mahemarija elegantne esitlus šokolaa-dina – Eesti mustast sõstrast ja astelpajust valmistatud šokolaadid, Chocolala OÜ
- Kohaliku looga toode kogukonnalt – Pokuteemaliste šokolaadide sari, Urvaste Külade Selts
- Suurepärase maitsetasakaalus pudrusegu – Loona Talu Veski kolmeviljahelbed, Rüürääk OÜ
- Hästi õnnestunud mugavustoode toortrast – Mahe toortatra pannkoogijahu, Wiru Mill OÜ
- Mahepõllumajanduse Koostöökoogu eripreemia – maherohumaaveise tooted, Linnamäe Lihatööstus AS
- Organic Estonia Eripreemia – Kinkeraamat Metsik Ökomesi, MÖM Organic Honey OÜ

Mahetootjad ja -töötledjad olid 2024. a edukad ka teistel konkurssidel

Aasta põllumehe konkurss:

- Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ja Maalehe korraldatud konkursil võitis rahvapõllumehe tiitli **Martin Vallikivi**, kes tegeleb mahepiimakarjaskasvatuse ja -teraviljakasvatusega ettevõttes Männaka OÜ. Konkursi nominentide hulgas olid veel marjakasvatavad ja -töötledjad **Aime ja Neeme Tulp** ettevõttega **Ostrova Mari OÜ**, lihhaveisekasvatavad **Diana ja Arno Pärna** ettevõttega **Lahe Maamees OÜ** ning **Elisabeth Viedehof** ettevõttega **Tamme Aiandustalu**.

Eesti Toiduainetööstuse Liidu konkurss Eesti Parim Toiduaine 2024:

- Eesti Parim Puuviljatoode – **PÖNN Ökoloogiline kuivatatud ploomi püree, Salvest AS**
- Eesti Parim Lastetoit – **PÖNN Ökoloogiline teraviljapuder piima ja puuviljadega, Salvest AS**
- Parim Toode Virumaa Väikeettevõtetelt – **Ökoloogiline fermenteeritud küüslauk, Vinkymon OÜ**

Eestimaa Talupidajate Keskliidu 2024. a parima talutoidu konkurss:

- Parim piimatoode – **Keefir, Saidafarm OÜ**
- Parim pagaritoode – **Mahe toortatra kama, Tõrvaaugu Mahe Talu OÜ**
- Parim alkoholibava jook – **Sinikuslapuu mahe-mahl, Honeyberry OÜ**

Eesti suurima toiduajakirja Oma Maitse konkurss „Oma Maitse Lemmik 2024“:

- Parimateks mahetoodeks valiti **Äntu Mõis OÜ Kikerikii mahebroileri delikatesshakliha** ja **Wilawander OÜ Paradiso sarja mahe mango-gelato**. Parimate puu- ja köögiviljatoodete hulka valiti **Madila külmpressitud mahe tudraõli**, mis pälvis ka parima pakendi tiitli. Parima näksi eripreemia läks **Rhumveld OÜ kuivatatud ilma lisatud suhkruta ökomangole**.

Toidumess Gulfood:

- **YOOK OÜ mahe kaerajook** pärjati Dubais toimival maailma suurimal toidumessil **Gulfood** tervisetoodete kategoorias aasta innovaatilise toote peaaahinnaga.

EMÜ Mahekeskus andis 16. korda välja mahestipendiumid parimate bakalaureuse- ja magistratööde ning teaduspublikatsiooni eest. Bakalaureusetöö stipendiumi sai **Lisette Lemküll** tööga „Mahajäetud alade mõju röövtoiduliste lüljaljsete arvukusele tootmispõldudel“. Magistratöö stipendiumi sai **Max Kurg** tööga „Beetaglukaani sisaldus suviõdra terades sõltuvalt lämmastikuga väetamisest ja ilmastikust“. Teaduspublikatsiooni stipendiumi sai **Silva Vahemets**, kes uuris maastiku mitmekesisuse mõju naeri-hiilamardika arvukusele ja tema vastsete parasiteerimise määrale.

EMÜ Mahekeskus tunnustas **Avo Rosenbergi** Tartu Maheaia eestvedamise ja linnaaianduse propageerimise eest.

DEVELOPMENT IN 2024

For organic producers, the year 2024 was once again a challenging one. Ongoing uncertainty regarding both markets and support schemes led to a decrease in the number of organic producers as well as in the area of organic farmland. There were 1,885 agricultural holdings engaged in organic production, of which 1,016 kept organic livestock. Although 91 new organic producers entered the system, the overall number of organic producers still declined by 83 compared to the previous year.

The total organic area in 2024 was 224,133 hectares (including 221,802 hectares of agricultural land), which is 1.6% less than in 2023 (see Figure 1). Organic farmland accounted for 22% of all agricultural land in Estonia. The area of certified wild collection (85,734 ha) and the number of collectors (43) remained almost the same as in the previous year.

The trend of increasing farm size among organic producers continued gradually — on average, they had 119 ha of organic farmland (compared to the national average of about 90 ha). Fifteen holdings had more than 1,000 hectares of organic land.

For many years, Pärnu County has had the largest area of organic land (see Figure 2). The highest proportion of organic farmland has consistently been on the island of Hiiumaa, where it accounts for nearly four-fifths of all agricultural land.

The most common branches of organic livestock farming — beef and especially sheep production — were in a decline. Organic dairy and poultry production remained stable compared to previous years.

Market conditions for exports remained difficult in 2024; for some cereals there was little or no demand, and the organic price premium was small, resulting in some non-organic sales. Many live animals were sold abroad as conventional animals.

At the end of 2024, there were 460 registered organic operators (companies engaged in the preparation, storage, marketing, import, and export of organic products), with a total of 493 operating sites. Among them, 175 were organic processors.

Organic products continue to be available in the widest range in specialized organic shops, but in terms of sales volume, more organic food is sold in regular supermarkets, where the selection continues to expand in many chains.

The successful introduction of organic food in educational institutions continued in 2024. The support scheme launched by the Ministry of Rural Affairs in autumn 2022, which has been very well received, provides financial support to schools and kindergartens where at least 20% of the food used in meal preparation comes from organic raw materials.

The long-term knowledge transfer programme for agriculture, food, and rural economy — which also includes organic farming — continued. Within this programme, the Estonian Organic Farming Cooperation Council, in cooperation with its member organizations, carried out various awareness-raising and information activities for organic producers and other businesses.

During the summer, the national Open Farm Day was held, and as usual, many organic farms welcomed visitors. Activities aimed at introducing organic farming to schoolchildren and kindergarten children also continued, including farm visits and various workshops.

The Organic Centre of the Estonian University of Life Sciences implemented the project “Growing with Your Food” as part of the programme European Capital of Culture Tartu 2024. Schools and kindergartens in Tartu and South Estonia were supported in establishing educational gardens based on organic principles, and a diverse creative education programme raised awareness among children and their parents about food growing. City residents were also provided with

guidance on how to create their own organic gardens.

The Land Board’s geoportal features an organic map developed jointly by the Land Board, the Agriculture and Food Board, and Organic Estonia. The map displays areas of organic farmland, registered and potential wild collection areas, managed semi-natural grasslands, and organic apiaries. The map can be found on the [Geoportal of the Land Board](#).

OUTSTANDING ORGANIC ACTORS

Since 2010, the Estonian Organic Farming Foundation, with the support of the Ministry of Regional Affairs and Agriculture, has been organizing competitions for the best organic producer and the best organic product of the year.

Organic Producer Competition 2024

- Best Organic Producer – **Janek Kuusik, Tõrvaaugu Mahe Talu** (buckwheat growing and processing)
- 2nd place – **Lilian Freiberg, Ala-Mähkli Farm** (sheep farming)
- 3rd place – **Liisi Laos, Mahe Kirbla** (beef cattle farming)

Special Awards:

- Preserving Seto heritage through organic farming – **Terje and Paul Sõrmus, Vaslamäe Mahe OÜ / Uma tettu**
- A skilfully managed family farm combining nature-friendly production – **Ole and Marika Hütt, OleMari Talu**
- Customer-friendly and diverse organic farming – **Ave and Paul Hallmägi, Averi**

Organic Product Competition 2024

- Best Organic Food – **Cheese “Küllus”, Metsavenna Turismitalu**

- 2nd place – **Äntu Gurmee organic broiler meat cutlets, Äntu Mõis**
 - 3rd place – **Freeze-dried apple powder, Honeyberry**
 - Best Organic Beverage – **“Meie lapse lemmiktee” (Our Child’s Favourite Tea), Tamme Aiandustalu**
 - 2nd place – **Organic blackcurrant-ginger shot, Uma tettu**
 - 3rd place – **Cucumber-Mint Functional Drink RELAX, Öun Drinks**
- ## **Special prizes:**
- Elegant presentation of local organic berries as chocolate – **Chocolates made from Estonian blackcurrant and sea buckthorn, Chocolala**
 - Community product with a local story – **Pokuland-themed chocolate series, Urvaste Külade Selts**
 - Porridge mix with excellent flavour balance – **Loona Talu Veski Three-Grain Flakes, Rüäräak**
 - Well-developed convenience product from raw buckwheat – **Organic raw buckwheat pancake flour, Wiru Mill**

- Organic Farming Platform Special Award – **Organic grass-fed beef products, Linnamäe Lihatoöstus**
- Organic Estonia Special Award – **Gift book “Metsik Ökomesi” (Wild Organic Honey), MÕM Organic Honey**

Organic producers and processors were also successful in other competitions in 2024:

Farmer of the Year Competition:

- In the competition organized by the Estonian Chamber of Agriculture and Commerce and Maaleht, the People’s Farmer title went to **Martin Vallikivi** of Männaka organic dairy and cereal farm. Other nominees were **Aime and Neeme Tulp** (Ostrova Mari), **Diana and Arno Pärna** (Lahe Maamees), and **Elisabeth Viedehof** (Tamme Aiandustalu).

Estonian Food Industry Association Competition “Estonia’s Best Food Product 2024”:

- Best Fruit Product of Estonia – **PÖNN Organic Dried Plum Purée, Salvest**
- Best Baby Food of Estonia – **PÖNN Organic Cereal Porridge with Milk and Fruit, Salvest**
- Best Product from a Small Enterprise in Virumaa – **Organic Fermented Garlic, Vinkymon**

Estonian Farmers’ Federation “Best Farm Food 2024” Competition:

- Best Dairy Product – **Kefir, Saidafarm**

- Best Bakery Product – **Organic Raw Buckwheat Kama, Tõrvaugu Mahe Talu**
- Best Non-Alcoholic Beverage – **Organic Honeysuckle Juice, Honeyberry**

Oma Maitse Magazine “Oma Maitse Favourite 2024” Competition:

- The best organic products were **Kikerikii broiler delicacy minced meat** from **Äntu Mõis** and **Paradiso mango gelato** from **Wilawander**. Among the best fruit and vegetable products was **Madila cold-pressed organic camelina oil** from **Fit Restart**, which also received the award for Best Packaging. The Best Snack Special Award went to **Rhumveld** for its **dried, no-added-sugar organic mango**.

Gulfood Trade Fair, Dubai:

- **Oat drink** from **YOOK** was awarded the Grand Prize for Innovation in the Health Product category at the world’s largest food fair, **Gulfood**.

The Organic Centre of the Estonian University of Life Sciences awarded its 16th organic scholarships for outstanding theses and published research. **Lisette Lemküll** received the Bachelor’s Thesis Scholarship, **Max Kurg** the Master’s Thesis Scholarship, and **Silva Vahemets** the Published Research Scholarship.

The EMU Organic Centre also recognized **Avo Rosenberg** for leading the Tartu Organic Garden initiative and for promoting urban gardening.

MAHETAIMEKASVATUS

2024. a oli mahemaad kokku 224 133 ha (sh põllumajanduslikku maad 221 802 ha ja karjatatavat mittepõllumajanduslikku maad 2330 ha). Mahepõllumajandusele üleminekuaja oli sellest läbinud 204 685 ha ehk 91% (tabel 1). Võrreldes 2023. a vähenes mahemaa pind 3581 ha ehk 1,6%.

Teravilja, sh tatart, kasvatati 47 114 ha, millest 50% (23 565 ha) moodustas kaer. Kaer on ka üks kolmest suurima maheosakaaluga põllukultuurist – kogu Eesti kaera kasvupinnast oli mahe 49%. Kasvupinna poolest järgnesid kaerale nisu (10 479 ha) ja rukis (6276 ha). Vt joonis 4. Peamiste teraviljade pinnad vähenesid võrreldes eelmise aastaga, välja arvatud kaer, mille pind jäi samaks. Kõige suurema maheosakaaluga põllukultuur oli tatar, kus mahe moodustas 81% (5345 ha) kogu tatrakasvatuse pinnast. Eesti kogu teravilja pinnast moodustas maheteravili sarnaselt eelmise aastaga 13%. Teravilja kasvatatakse 772 ettevõtet, neist 140-l oli teravilja üle 100 ha. Kõige rohkem teravilja kasvatati Tartu, Viljandi ja Võru maakondades.

Kaunviljadest kasvatati peamiselt põldhernest (6332 ha). Kui mõni aasta tagasi kasvatati ka põldduba, siis sellest on tootjad peaaegu loobunud.

Tehnilistest kultuuridest olid suuremate pindadega rüps (2581 ha) ja kanep (3141 ha). Mõlemad pinnad

võrreldes eelneva aastaga vähenesid, vastavalt 46% ja 11%. Samas oli kanep põllukultuuridest tatra järel suurima maheosakaaluga, kogu Eesti kanepist kasvatati 77% mahetootmises.

Puuvilja ja marju (sh maasikat) kasvatati 2126 hektaril, millest 42% võttis enda alla astelpaju (903 ha). Viljapuue- ja marjaaedade pind vähenes võrreldes aasta varasemaga 14%, seda peamiselt astelpaju pinna märkimisväärse kahanemise arvelt. Marjadest olid levinumad veel must sõstar (321 ha), mustikas (136 ha), aroonia (88 ha) ja maasikas (33 ha). Kasvatati ka punast ja valget sõstart, jõhvikat, viinamarju, ebaküdooniat jm. Viljapuuaiades olid peamiselt õunapuud (444 ha), kasvatati ka ploome, pirne ja kirsse (joonis 4). Üle 10 ha puuvilja ja marjaia pinnaga ettevõtteid oli 48.

Kartulit kasvatati 85 hektaril, see pind vähenes aastaga pea kolmandiku võrra. Suurim kartuli pind ühes ettevõttes oli 10 ha.

Seemnekasvatusega tegeles 37 ettevõtet. Põhiliselt kasvatati teraviljade ja heintaimede seemet.

Rohumaade osatähtsus võrreldes eelneva aastaga veidi suurenes, külvikorras olevad lühiajalised rohumaad (mis on ühtlasi vajalikud mullaviljakuse säilitamiseks) moodustasid 24% ning püsirohumaad 42% kogu mahepõllumajandusmaast.

ORGANIC PLANT PRODUCTION

In 2024, the total area of organic land was 224,133 hectares, including 221,802 hectares of agricultural land and 2,330 hectares of grazed non-agricultural land. Of this, 204,685 hectares (91%) had completed the conversion period to organic farming (see Table 1). Compared to 2023, the total organic area decreased by 3,581 hectares, or 1.6%.

Cereals, including buckwheat, were grown on 47,114 hectares, of which 50% (23,565 ha) was oats. Oats were also among the three crops with the highest share of organic area — 49% of all oat-growing land in Estonia was organic. Oats were followed by wheat (10,479 ha) and rye (6,276 ha) (see Figure 4). The areas under the main cereals decreased compared to the previous year, except for oats, which remained unchanged. The crop with the highest share of organic area was buckwheat, of which 81% (5,345 ha) of the total national growing area was organic. As in the previous year, organic cereals accounted for 13% of all cereal land in Estonia. A total of 772 farms grew cereals, of which 140 cultivated over 100 hectares.

Among **legumes**, field peas dominated (6,332 ha). While field beans were still grown a few years ago, producers have now almost completely abandoned them. Among **industrial crops**, the largest areas were under oilseed rape (2,581 ha) and hemp (3,141 ha). Both areas decreased compared with the previous year — rape

by 46% and hemp by 11%. However, hemp had the second-highest organic share among field crops after buckwheat, with 77% of Estonia's hemp area managed organically.

Fruits and berries (including strawberries) were grown on 2,126 hectares, 42% of which was sea buckthorn (903 ha). The total area of fruit and berry plantations decreased by 14% compared with the previous year, mainly due to a significant decline in sea buckthorn cultivation. Among berries, the most common were blackcurrant (321 ha), blueberry (136 ha), aronia (88 ha), and strawberry (33 ha). Smaller areas were planted with red and white currants, cranberries, grapes, Japanese quince, and others. In fruit orchards, apple trees (444 ha) dominated, but plums, pears, and cherries were also grown (see Figure 4). There were 48 farms with over 10 hectares of fruit and berry plantations.

Potatoes were grown on 85 hectares, a decline of nearly one-third compared with the previous year. The largest potato area within a single farm was 10 hectares.

Seed production was carried out by 37 farms, mainly producing cereal and forage crop seeds.

The proportion of grasslands increased slightly compared to the previous year. Temporary grasslands (important for maintaining soil fertility) accounted for 24%, and permanent grasslands for 42% of the total organic agricultural area.

Tabel 1. / Table 1.

Mahepõllumajanduslik taimekasvatus Eestis 2023–2024. Allikas: mahepõllumajanduse register / Organic plant production in Estonia in 2023–2024. Source: The register of organic farming

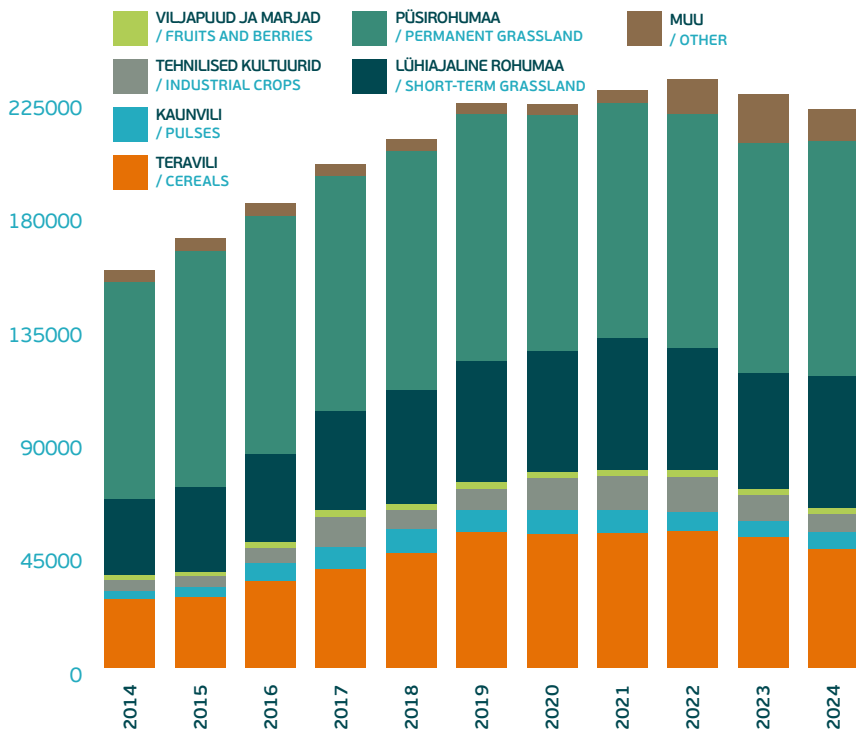
	2023	2024		
	KOKKU / TOTAL (ha)	KOKKU / TOTAL (ha)	Üleminekuaja läbinud / Converted (ha)	Üleminekuajal / In conversion (ha)
Põllumaa / Arable land	131 288	126 332	114 236	12 096
Teravili / Grain	51 672	47 114	42 972	4 142
Kaunvili / Pulses	6 450	6 765	6 113	652
Tehnilised kultuurid, sh maitse- ja ravimtaimed / Industrial crops, incl. herbs	10 367	7 233	6 751	482
Kartul / Potatoes	123	85	79	6
1-aastased söödakultuurid / Other 1-year fodder crops	5 330	4 894	4 581	313
Lühiajaline rohumaa (kuni 3 a heintaimed) / Grasslands (up to 5 years)	45 964	52 540	46 665	5 875
Maasikas / Strawberries	38	33	30	3
Katmikkultuurid / Greenhouses	2,0	1,7	1,7	0,0
Kesa / Fallow	10 132	6 158	5 760	398
Heinaseemnekasvatus / Seed production grasses	982	1048	968	81
Muu / Other	228	459	316	143

	2023	2024		
	KOKKU / TOTAL (ha)	KOKKU / TOTAL (ha)	Üleminekuaja läbinud / Converted (ha)	Üleminekuajal / In conversion (ha)
Püsikultuurid / Permanent crops	2 485	2 126	1 965	161
Viljapuu- ja marjaaiad (v.a maasikas) / Fruits and berries (except strawberries)	2 485	2 126	1 965	161
Puukool / Nursery	0,4	0,4	0,4	0,0
Seened / Mushrooms	0,0	0,3	0,3	0,0
Püsirohumaa / Permanent grassland	91 483	93 344	86 308	7 036
Karjatatav mittepõllumajanduslik maa / Grazed non-agricultural land	2 485	2 330	2 176	155
Mahemaapõllumajandusmaa kokku / Total organic agricultural area	225 256	221 802	202 509	19 293
Mahemaa kokku / Total organic area	227 741	224 133	204 685	19 448

Lisaks oli saaduste (marjad, seemned jm) korjamiseks mittepõllumajanduslikke korjealasid 2024. a 85 734 ha ja 2023. a 85 649 ha. / In addition, there were wild collection areas 85,734 ha in 2024 and 85,649 ha in 2023.

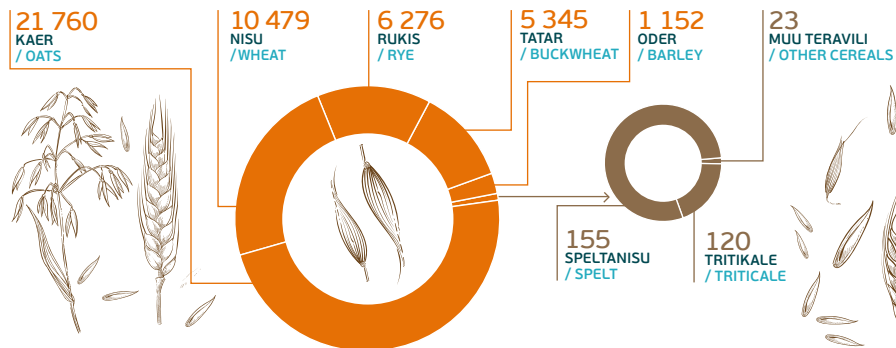
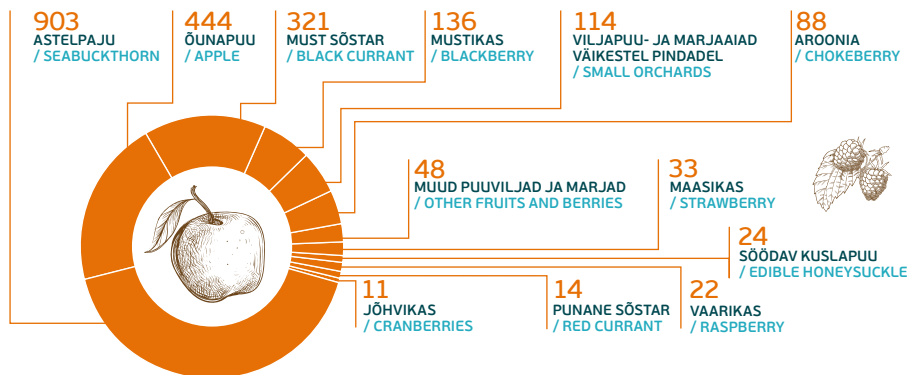
Joonis 3. / Figure 3.

Peamiste kultuurigruppide maheviljeluspindade (sh üleminekuajal olev maa) muutus 2014–2024, ha. Allikas: mahepõllumajanduse register / Dynamics of organic area (incl. in-conversion land) of main crop groups in Estonia in 2014–2024, ha. Source: The register of organic farming

Joonis 4. / Figure 4.

Puuvilja- ja marjakasvatuse ning teraviljakasvatuse, sh tatra mahepinnad (sh üleminekuajal olev maa) hektarites 2024. a. Allikas: mahepõllumajanduse register / Organic fruits and berries, cereal and buckwheat areas (incl. in-conversion land) in Estonia in 2024, ha. Source: The register of organic farming

MAHELOOMAKASVATUS

Maheloomakasvatuse, sh mesindusega tegeles 2024. a 1016 tootjat (54% mahetootjatest). Juba viiendat aastat jätkus maheloomakasvatajate arvu kahanemise trend, võrreldes eelmise aastaga oli neid 41 võrra vähem.

Eelkõige kasvatati mahetootmises lihaveiseid (2024. a kohapealse kontrolli tulemusel 41 437 looma*) ja lambaid (27 925 looma) (tabel 2, joonis 5). 2024. a lõpu seisuga peeti ligi 60% Eesti lihaveiseid ja 50% lambaid mahedana.

Kui **lihaveiste** arv on vähenemas juba neli viimast aastat, siis lihaveisekasvatajate arv on püsitud umbes samal tasemel, 2024. a oli neid 651. Maheammlehmhi oli aasta lõpu seisuga ca 5% vähem kui eelmisel aastal (16 306 looma). Rohkem kui 100 lihaveist oli 112 ettevõttes, suurimas karjas oli 830 veist (Põlvamaal). Tavatootmises oli lihaveiste arvu vähenemine suurem kui mahetootmises.

80 ettevõttes peeti kokku 2016 lüpsilehma. Võrreldes eelmise aastaga nende arv pisut suurenes, kuid kokkuvõttes on lüpsilehmhi mahetootmises endiselt väga vähe. Rohkem kui 30 lüpsilehmaga karju oli 17. Suurimas karjas oli 221 lüpsilehma (Hiiumaal), veel seitsmes karjas oli üle 100 lüpsilehma.

Lammaste arvu trend on mitmeaastases vaates endiselt vähenemise suunas. Ka lambakasvatajaid oli 18 võrra vähem kui eelmisel aastal, 287. Rohkem kui 100 mahelambaga ettevõtteid oli 86, suurimas karjas oli 736 looma (Lääne-Virumaal). Samaselt lihaveistele on Eestis mitu aastat järjest vähenenud ka lammaste koguarv.

* Siin ja edaspidi (kui pole märgitud teisiti) on loomade arvud toodud kohapealse kontrolli seisuga.

Kitsekasvatatajate arv jäi samaks nagu eelmisel aastal (37), kuid kitsede arv vähenes kuusendat aastat järjest. Kitsi oli kokku vaid 360. Suurimas karjas oli 89 looma (Jõgevamaal).

Kodulinde oli 35 851, neist enamik munakanad ja munakanatibud. Munakanu oli 20 826, broilerkanu 3477. Väga vähesel määral peeti ka parte, hanesid, kalkuneid ja pärlkanu. Munakanade pidajaid oli sadakond, kuid suurem osa kasvas neid oma tarbeks, üle 100 munakana oli vaid 21 ettevõttes. Üle 1000 munakana oli vaid kolmel ettevõttel, suurimas neist ligi 9000 munakana (Lääne-Virumaal).

Maheseakasvatus sisuliselt lõppes eelmise, kümne aasta taguse sekatku puhanguga. Sigu peeti kolmes ettevõttes nagu aasta varemgi, kokku kõigest 630 looma.

Küülikuid peeti neljas ettevõttes kokku 283.

Mesilasperede arv ja mesinike arv natuke vähenes, 57 mahemesinikul oli kokku 2479 mesilasperet, mis moodustab Eestis peetavatest mesilasperede arvust alla 5%. Vähemalt 100 peret oli üheksal ettevõttel, suurimas neist 291 peret (Saaremaal).

ORGANIC ANIMAL HUSBANDRY

In 2024, 1,016 producers (or 54% of all organic producers) were engaged in organic livestock farming, including beekeeping. This marked the fifth consecutive year of decline in the number of organic livestock farmers, with 41 fewer than the previous year.

The main focus of organic animal husbandry was on raising **beef cattle** (according to on-site inspection results, 41,437 animals) and **sheep** (27,925 animals) (Table 2, Figure 5). By the end of 2024, nearly 60% of Estonia's beef cattle and sheep were kept under organic management.

While the number of **beef cattle** has been decreasing for the past four years, the number of beef cattle farms has remained roughly the same — 651 in 2024. The number of organic suckler cows decreased by about 5% compared to the previous year (16,306 animals). There were 112 farms with more than 100 beef cattle, and the largest herd, located in Põlva County, had 830 animals. The decline in beef cattle numbers was greater in conventional production than in organic production.

A total of 80 farms kept 2,016 **dairy cows**. Compared to the previous year, their number increased slightly, but overall, the number of dairy cows in organic production remains very small. There were 17 herds with more than 30 dairy cows; the largest herd — in Hiiumaa — had 221 cows, and another seven herds had over 100 dairy cows.

The number of **sheep** continues to show a downward trend over several years. There were 18 fewer sheep farmers than in the previous year, totalling 287. There were 86 farms with more than 100 organic sheep, and the largest flock — in Lääne-Viru County — had 736 animals. Like beef cattle, the total number of sheep in Estonia has been decreasing for several consecutive years.

The number of **goat** farmers remained the same as the previous year (37), but the total number of goats decreased for the sixth consecutive year, amounting to only 360 animals. The largest herd — in Jõgeva County — had 89 goats.

There were 35,851 **poultry**, most of which were laying hens and pullets. There were 20,826 laying hens and 3,477 broilers. A small number of ducks, geese, turkeys, and guinea fowls were also kept. Around 100 farms kept laying hens, but most raised them for their own use; only 21 farms had more than 100 hens. Only three farms had over 1,000 hens, the largest — in Lääne-Viru County — with about 9,000 hens.

Organic **pig** farming has practically ceased following the outbreak of African swine fever ten years ago. Pigs were kept on three farms, as in the previous year, with a total of only 630 animals.

Rabbits were kept on four farms, totalling 283 animals.

The number of **bee colonies** and beekeepers decreased slightly. 57 organic beekeepers managed a total of 2,479 colonies, accounting for less than 5% of all bee colonies kept in Estonia. Nine farms had at least 100 colonies, and the largest apiary — in Saaremaa — had 291 colonies.

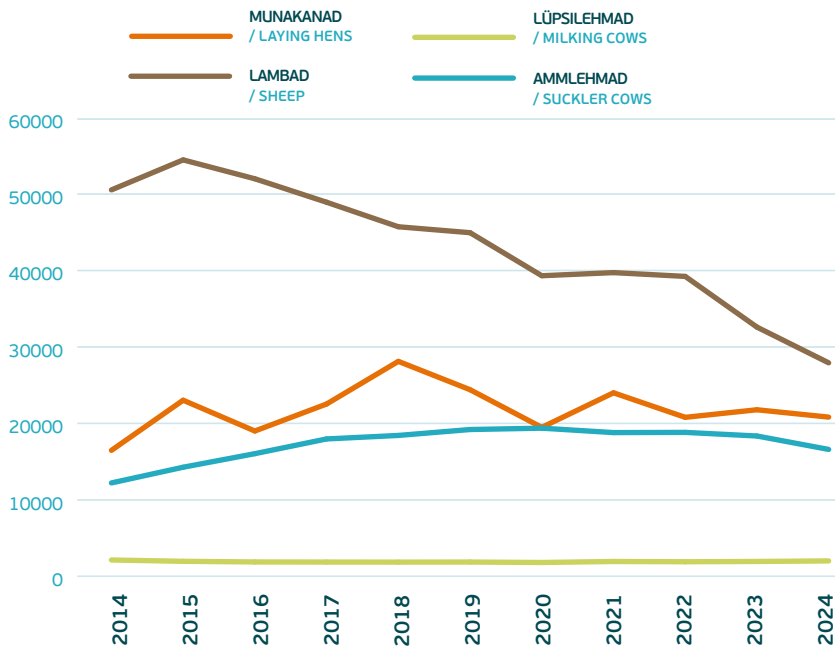
Tabel 2. / Table 2.

Maheloomade arv 2023–2024. Allikas: mahepõllumajanduse register, kohapealse kontrolli seisuga / Number of organic animals in 2024–2024. Source: The register of organic farming, according to on-site inspection data

	2023		2024	
	KOKKU / TOTAL	KOKKU / TOTAL	Sh ülemineku- aja läbinud / Incl. converted	Sh ülemineku- ajal / Incl. in conversion
Veised / Cattle	47 900	44 856	43 611	1 245
sh lihaveise ammlehmad / of which suckler cows	44 500	41 437	40 194	1 243
sh piimalehmad /of which milking cows	1 946	2 016	2 016	0
Lambad / Sheep	32 598	27 925	26 461	1 464
Kitsed / Goats	447	369	368	1
Hobused / Horses	1 440	1 664	1 607	57
Sead / Pigs	694	630	630	0
Kodulinnud / Poultry	39 206	35 851	35 836	15
sh munakanad / of which laying hens	21 788	20 826	20 811	15
sh broilerkanad / of which broiler hens	4 647	3 477	3 477	0
Küülikud / Rabbits	396	283	283	0
Mesilased (perede arv) / Beehives	2646	2479	2469	10
Muud loomad / Other animals	16	6	3	3

Joonis 5. / Figure 5.

Mahedalt peetavate loomade arvu muutus 2014–2024. Allikas: mahepõllumajanduse register, kohapealse kontrolli seisuga / Number of organically kept animals in 2014–2024. Source: The register of organic farming, according to on-site inspection data

MAHETOIDU TÖÖTLEMINE

Mahetoodete töötlemisega (sh tapamajad) tegeles 2024. aasta lõpu seisuga 175 ettevõtjat.

Enamik mahetoidu töötledajad on väikesed või väga väikesed ettevõtted. On tavapärane, et tootevalikus on mahetoodete kõrval ka tavatooted. Töötlejatest 62 ehk 35% on mahepõllumajandustootjad, kes lisaks esmatootmisele tegelevad ka töötlemisega. Samas tegeleb oma toodangu töötlemisega vaid 3% mahetootjate koguarvust.

Töödeldi kõiki peamisi tootegruppe – piima, liha, teravilja, marju, puu- ja köögivilju ning maitse- ja ravimtaimi (tabel 3). Kõige rohkem oli puu- ja köögivilja ning marjatoodete töötledajaid, kes valmistavad erinevaid mahlu, nektareid, moose, hoidiseid, koorivad köögivilju jm. Teisel kohal olid jookide, sh alkohoolsete jookide tootjad.

Võrreldes 2023. aastaga on enamikus töödeldud mahetoodete gruppides toodangu mahud vähenenud. Piimatoodete maht vähenes 13%. Liha töötlemise valdkonnas (tapamaht ja tapamajades lõigatud liha ning lihatoodete valmistamine) vähenes mahetoodangu maht kokku umbes 10%. Sealhulgas vähenes oluliselt kuumtöödeldud lihatoodete maht (86%), samas toodeti jälle lihavalmistisi (kuumtöötlemata lihatooted) 117% rohkem. Võrreldes eelmise aastaga tegid suure languse (üle 40%) meetoodete, pagari- ja pastatoodete ning alkohoolsete ja mittealkohoolsete jookide toodangu mahud. Oluliselt suurenesid taimeteede (135,4%) ja toiduõlide mahud (163,9%). Muudes tootegruppides olid kõikumised mahtude vähenemise või suurenemise suunas väiksemad.

Mahetöötledajaid on Eestis jätkuvalt vähe, samuti on väikesed tootmismahud. Ka uued mahetöötledajad on enamasti väikesed ja käsitöenduslikud.

2024. a mahetoodete konkursi parimad toidud / The best foods of the organic products competition in 2024

Tabel 3. / Table 3.

Mahetoidu töötlemisega tegelevate ettevõtete arv 2020–2024 tootegruppide kaupa. Allikas: mahepõllumajanduse register / The number of organic processors according to product category 2020–2024. Source: The register of organic farming

Toidugrupp / Product group	2020	2021	2022	2023	2024
Tera- ja kaunviljatooted / Cereal products	21	23	19	21	21
Piimatooted / Dairy products	11	10	12	11	12
Pagari-, kondiitri- ja makaronitooted / Bakery products, confectionery, pasta	13	15	14	11	10
Liha, lihatooted / Meat, meat products	18	19	22	19	19
Tooted puu- ja köögiviljadest, kartulist, marjadest, sh metsamarjadest, seentest / Vegetable, potato, fruit and berry (incl. forest berries), mushroom products	71	70	74	68	68
Õlid / Oils	11	13	12	10	10
Kalatooted / Fish products	1	1	1	1	2
Joogid / Beverages	32	34	39	33	32
Muud tooted (valmistoidud, kakao- ja kakaotooted, kastmed, maitseained/maitsetaimed ja vürtsid, teed, kohv, toidulisandid, äädikas, meetooted, vetikatooted, idandid, pärm, puljong, kuivatatud puuviljad, pähkli- ja seemnesegud jne) / Other products (prepared foods, cacao and cacao products, sauces, seasonings, tee, coffee, food supplements, vinegar, honey products, algae products, sprouts, yeast, broth, dried fruits, nut and seed mixtures, etc.)	54	53	58	64	62
Ettevõtteid kokku* / Total*	176	195	188	170	175

* Mitmed ettevõtted töötlevad 2–3 tootegrupi / Several processors process 2–3 product categories

PROCESSING OF ORGANIC FOOD

As of the end of 2024, 175 businesses were engaged in the processing of organic products, including slaughterhouses.

Most organic food processors are small or very small companies. It is common that, alongside organic products, they also produce conventional ones. Of all processors, 62 (or 35%) are organic farmers who, in addition to primary production, are also engaged in processing. However, only about 3% of all organic producers process their own products.

All main product groups were processed – milk, meat, cereals, berries, fruit and vegetables, as well as herbs and medicinal plants (see Table 3). The largest group consisted of fruit, vegetable, and berry processors, producing various juices, nectars, jams, preserves, peeled vegetables, and similar products.

The second largest group comprised beverage producers, including alcoholic beverages.

Compared with 2023, the production volumes of most processed organic product groups decreased. The volume of organic dairy products fell by 13%. In the meat sector (including slaughtering, cutting, and meat product preparation), total organic production declined by about 10%. Within that, the volume of heat-treated meat products dropped significantly (by 86%), while the production of raw meat preparations (non-heat-treated products) increased by 117%. Compared to the previous year, substantial declines (over 40%) were also recorded in honey products, bakery and pasta products, as well as alcoholic and non-alcoholic beverages. In contrast, the volumes of herbal teas (up by 135.4%) and edible oils (up by 163.9%) increased considerably. In other product groups, the fluctuations in production volumes were smaller, either upward or downward.

Processing of organic products is still relatively small sector, and production volumes remain modest. New organic processors are mostly small-scale and artisanal.

2024. a mahetoodete konkursi parimad joogid / The best beverages of the organic products competition in 2024

MÄRGISTAMINE / LABELLING

Euroopa Liidu mahepõllumajanduse logo.
Eli logo kasutamine on kohustuslik müügipakenditel / The EU organic label.
The use of the EU organic label is compulsory on packaged products

Eesti riiklik mahepõllumajandusele viitav märk.
Märgi kasutamine on vabatahtlik / The Estonian national organic label;
the usage of the label is voluntary

Eesti riiklik mahetoitlustamisele viitav märgistus olenevalt toitlustusasutuses kasutatava mahetooraine osakaalust koguses või hinnas (20–50%, 50–80% või 80–100%) / Estonian national organic labelling for caterers depending on the proportion of organic raw materials used, either by quantity or price (20–50%, 50–80% or 80–100%)

MAHETOIT TOITLUSTUSES

Mahetoitlustusele ELis ühtseid nõudeid ei ole, seega on riikidel võimalik kehtestada riigisiseseid nõuded. Eesti mahetoitlustuse nõuded rakendusid 2009. a. Arvestuse pidamise keerukus kuigi-palju huvilisi aga ei toonud ning 2017. a töötas Maaeluministeerium Skandinaavia maade eeskujul välja lihtsustatud nõuetega toitlustuse ökomärgi. Toitlustuse ökomärgi kolmeastmeline märgistus näitab, et koguses või hinnas (toitlustaja enda valikul) arvatud mahetooraine osakaal on kas 20–50%, 50–80% või 80–100% (vt märk lk 39).

Mahetoidule viitavad toitlustusettevõtted peavad olema sellest teavitatud. See tähendab, et PTAlle on esitatud avaldus ning järgitakse vastavaid mahetoitlustuse nõudeid. 2024. a lõpu seisuga oli PTAd mahetooraine kasutamise teetanud 238 toitlustuskohta, 2023. a oli neid 174 ja 2022. 124, seega on viimastel aastatel mahetoitlustajaid hulgaliselt lisandunud. Toitlustuse ökomärgi kasutas 2024. a 224 (2023. a 160; 2022. a 112) toitlustuskohta. Esimese astme ökomärk (20–50% toorainest mahe) oli 190, ökomärk 50–80% 31 ning ökomärk 80–100% 3 toitlustuskohal.

Kohvikute ja restoranide huvi mahetoidu vastu vähenes seoses COVID-19 põhjustatud raske olukorraga toitlustussektoris ja pole taastunud,

mahetoitlustusest teavitatud oli nende hulgas vaid 17. Valdava osa teavitatud mahetoidu pakkujatest moodustavad koolid ja lasteaiad. 2022. a alanud hüppelise kasvu üks olulisi põhjusi on 2022. a septembrist Maaeluministeeriumi algatusel makstav riiklik haridusasutustes mahetoidu pakkumise toetus. Toetust saavad haridusasutuste pidajad nende haridusasutuste eest, kus kalendrikuus ostetakse toidu valmistamiseks mahetoorainet vähemalt 20% ulatuses ning sellest on PTAd teavitatud. 2024. a eest maksti toetust ligi kaks miljonit eurot. Lapsi oli neis koolides-lasteaedades kokku üle 68 000, ehk ligi 30 %-le Eesti kooliõpilastest ja lasteaialastest pakuti osaliselt mahetoitu. 2025. a eelarve on suurem ja on loota, et toetusega jätkatakse ka järgmistel aastatel. Mahetoidu eduloole haridusasutustes aitasid alguses kaasa ka mitmesugused teavitussüritused ja nõustamine, viimasel aastal pole neid aga toimunud.

Suur osa mahetoitu pakkuvatest koolidest ja lasteaedadest on Tartu linnas. Tartu arengukavasse kirjutati 2017. a maheda ja tervisliku toidu eelistamine linna allasutustes ja linna korraldatavatel üritustel. 2018. a hakati koolide ja lasteaedade toitlustushangetes mahetooraine eest andma lisapunkte ning alates 2020. a on vähemalt 20% mahetoorainet toitlustushangetes juba nõutud. 2022. a lõpuks olid

kõik Tartu linnale kuuluvad koolid ja suurem osa lasteadeadest mahetoitlustuse ökomärgiga ning 2023. a lõpuks oli munitsipaalkoolides mahetooraine osakaal juba 50–80%. Mahetoitu pakuvad ka mitmed erakoolid. Viimasel aastatel on huvi mahetoidu vastu suurenenud ka Tartu maakonna teistes omavalitsustes, näiteks Elva vallas.

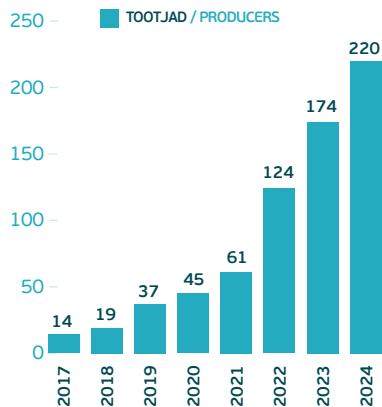
Väga suur huvi mahetoidu vastu on Võrumaal. Võru maakonna omavalitsused, SA Võrumaa Arenduskeskus ja MTÜ Setomaa Liit sõlmisid 2020. a septembris hea tahte kokkuleppe, mille raames seati eesmärk, et aastaks 2024 on Võru maakonna haridusasutustes pakutava toidu toorainest vähemalt 20% mahe. Selle eesmärgi nimel on ka jõudsalt tööd tehtud ja mitmete projektide toel see eesmärk ka 2024. a lõpuks saavutati. Rajamisel on aiasaaduste väärinduskeskus, mis aitab parandada maheaiandussaaduste ja -kartuli kättesaadavust piirkonnas. Keskus peaks alustama tööd 2025. a lõpus.

Mahetoitu pakkuvaid haridusasutusi on ka mujal, heade näidetena võib esile tuua Lääne-Virumaa ja Tallinna linna. Kõik mahetooraine kasutamisest teavitanud toitlustuskohad on leitavad PTA järelevalve infosüsteemist, valides käitlemisvaldkonnaks mahetoitlustamise.

Toitlustajaid, kelle köögist võib leida mahetoorainet, on küll eeltoodust palju rohkem, kuid nad pole sellest teavitanud ega tohi seega mahetooraine kasutusele viidata. Toitlustuse ökomärgi puhul on arvestuse pidamine küllaltki lihtne, kuid paljudel toitlustajatel pole mahetoidu osakaal ökomärgi jaoks piisav (vähemalt 20%) ja teisi viitamisvõimalusi peavad nad liiga bürookraatlikeks.

Joonis 6. / Figure 6.

Mahetoitlustajate arv aastatel 2017–2024 /
Number of organic caterers 2017–2024

ORGANIC FOOD IN CATERING

There are no unified EU requirements for organic catering, so countries can establish their own national regulations. Estonia's organic catering requirements were implemented in 2009. However, the complexity of record-keeping deterred many interested parties, so in 2017, the Ministry of Rural Affairs developed simplified requirements for an eco-label for catering, inspired by Scandinavian countries. The three-tier eco-label indicates that the percentage of organic ingredients, calculated either by quantity or cost (at the choice of the caterer), is either 20-50%, 50-80%, or 80-100% (see label on page 39).

Catering businesses that refer to organic food must notify the Agricultural and Food Board (PTA) by submitting an application and following the relevant organic catering requirements. By the end of 2024, 238 kitchens had declared that they were providing organic food, compared to 174 kitchens in 2023 and 124 in 2022, showing a significant increase in organic caterers over the past two years. In 2024, 224 of these caterers used the eco-label (160 in 2023; 112 in 2022). The first-tier eco-label (20-50% organic ingredients) was used by 190 caterers, the second tier (50-80%) by 31, and the third tier (80-100%) by 3 caterers.

Interest in organic food among cafes and restaurants decreased due to the challenges posed by COVID-19 in the catering sector and remains very low, with only 17 of them having notified the PTA of serving organic food. The majority of notified organic food providers are schools and kindergartens. One key reason for the surge that began in 2022 is the national support system for serving organic food in educational institutions, introduced in September 2022 at the initiative of the Ministry of Rural Affairs. The support is paid to the operators of those institutions who, in a given calendar month, buy at least 20% organic ingredients for the preparation of food and have notified the Agriculture and Food Board (PTA) of this. In 2024, nearly EUR 2 million was paid out. In total, these schools and kindergartens served more than 68,000 children, meaning that nearly 30% of Estonia's school and kindergarten children received food that was partially organic. The 2025 budget is larger, and there is hope that the support will continue in subsequent years. Various awareness-raising events and advisory services also contributed to the early success of organic food in educational institutions; however, these have not taken place over the past year.

A large share of the schools and kindergartens serving organic food are in Tartu. In 2017, the city's development plan included a commitment to prioritise organic and healthy food in municipal institutions and at city-organised events. In 2018, extra points began to be awarded for the use of organic ingredients in school and kindergarten catering procurements, and since 2020 at least 20% organic ingredients have been required in such tenders. By the end of 2022, all schools owned by the city of Tartu and most kindergartens held the organic catering eco-label, and by the end of 2023 the share of organic ingredients in municipal schools had already reached 50–80%. Several private schools also serve organic food. In recent years, interest in offering organic food has also increased in other municipalities of Tartu County, with Elva Municipality a good case in point.

There is very strong interest in organic food in Võru County. The municipalities of Võru County, the Võru County Development Centre and the NGO Setomaa Union signed a goodwill agreement in September 2020, setting the goal that by 2024 at least 20% of the ingredients used in food served in the county's educational institutions would be organic. Consider-

able work has been done towards this goal and, with the support of several projects, it was achieved by the end of 2024. A horticultural valorisation centre is being established to improve the availability of organic horticultural products and potatoes in the region. The centre is expected to start operations by the end of 2025.

There are educational institutions offering organic food elsewhere as well; good examples include Lääne-Viru County and the City of Tallinn. All the catering establishments that have notified the use of organic raw materials can be found on the Agricultural and Food Board inspection information system, by selecting “organic catering” as the handling sector.

There are many more caterers who use organic ingredients, but they have not notified the Agriculture and Food Board about this and are therefore not allowed to refer to organic food. For the catering eco-label, the accounting is straightforward, but many caterers do not have a sufficient percentage of organic food for the eco-label (at least 20%) and find other reference options too bureaucratic.

MAHETOIDU TURUSTAMINE

2024. a oli mahepõllumajanduse registris 325 turustamisega tegelevat ettevõtet (hulgi- ja jaemüüjad, importijad), 2023. a oli neid 283. Lisaks neile on terve hulk jaemüüjaid, kes müüvad ainult pakendatuid mahetoitu ning seega registris olema ei pea, mistõttu puudub ülevaade nende arvust. Eesti mahetoitu müüakse koduturu kõrval ka teistesse riikidesse.

Viimased andmed mahetoidukaupade jaemüügikäibe kohta on 2023. aasta kohta. Eesti Konjunktuuriinstituudi (EKI) hinnangul oli mahetoidukaupade jaeturu maht sel aastal vähemalt 111 miljonit eurot, mis on 13% enam kui 2022. aastal (98 miljonit eurot). See moodustas ligikaudu 4,6% kogu toidukaupade jaeturumahust, 2022. aastal oli osakaal sama. 2023. aastal oli Eesti mahetoidu turuosalt, sarnaselt aasta varasemaga, Euroopa riikide seas esikümne lõpuosas. Kodumaiste mahetoidukaupade ja -jookide müügikäibe oli mahetootjate ja -käitlejate küsitluse põhjal (koos otsemüügiga) 31 miljonit eurot. 2024. a kohta on keeruline hinnangut anda, kuna andmete kogumine veel käib.

Valiku mahetooteid leiab kõigi poekettide suurematest poodidest, Tallinna ja Tartu Kaubamajast, Stockmannist jm. Poekettidest on suurima kodumaise mahekauba valikuga olnud Rimi koos oma Talu Toidab müügi-aladega. Mahetoiduga kauplevatest spetsialiseerunud poodidest üle poole on Tallinnas ja Harjumaal. On ka mitmeid ainult internetis toimivaid poode, lisaks müüvad paljud mahetootjad ja -töötajad oma toodangut oma veebilehtede kaudu.

Mahetooteid eksporditi 2024. aastal (EKI 2025. a uuringu andmetel) üle 43 miljoni euro väärtuses, mis on 8% rohkem kui 2023. aastal (40 mln eurot), kuid vähem kui 2022. aastal (46 mln eurot). Maheviitega ekspordi väärtus oli 36,5 miljonit eurot, ülejäänud osa müüdi ilma maheviiteta ehk tavatoodanguna. Ilma viiteta müüv osa pärines loomakasvatusest, millest umbes pool eksporditi tavatoodanguna. Valdava osa sellest moodustasid elusveised.

2024. a suurenes nii taimsete kui ka loomsete toodete eksport. Euroopa Liidu siseselt ja kolmandatesse riikidesse eksporditi vähemalt 79 Eesti mahetootja ja -käitleja toodangut. Kogumahust müüdi Euroopa Liidu siseselt 93% ja kolmandatesse riikidesse 7%.

EL-i sisene mahekaupade eksport kasvas võrreldes 2023. aastaga 29%, samas kui väljaspool liitu toimunud eksport vähenes 64%. Töödeldud toodete osakaal ekspordis on paaril viimasel aastal selgelt kasvanud: 2022. aastal moodustas see 36%, 2023. aastal 47% ja 2024. aastal juba 56%.

Peamised mahetoitude ostupõhjused olid EKI 2024. a uuringu põhjal selle tervislikkus (48% viimase aasta jooksul ostnutest), toodete kodumaisus/päritolu lähipiirkonnast, maitse meeldivus, soov toetada mahetootjaid, mahetootmise põhimõtte meeldivus ja tootmise keskkonnasõbralikkus.

Vähemalt kord nädalas ostis mahetoitu 10% vastanuist (2022. a 9%) ja 1–3 korda kuus 18% (2022. a 22%). Sarnaselt 2022. a uuringule ostsid 18–29-aastased noored teiste vanusegruppidega võrreldes rohkem mahetoitu, vähemalt kord nädalas ostjaid oli 33%, 1–3 korda kuus ostjaid 10%.

Mahekauplus Õkosahver /
Organic shop Õkosahver

Üks olulisi takistusi mahetoitude ostmisel on selle kõrgem hind. Tuleb aga märkida, et lisaks tootmisviisi erinevusest tulenevale hinnalisale on selle oluliseks põhjuseks toodangu väikestest mahtudest ja tihti ka käsitöönduslikust töötlemisest tulenev kõrgem omahind. Mahetoodete hinnalisa võrreldes tavatoodetega sõltub suurel määral tootegrupist. Suurem osa mahetoitude on tavatoodetest küll kallimad, kuid võib leida ka sarnase või isegi odavama hinnaga tooteid (nt lihাবেiseliha, mitmed taimeteed). Kõige suurem oli mahe- ja tavatoodete hinnaerinevus kõõgiviljadel.

ORGANIC FOOD IN THE MARKETPLACE

In 2024, the Organic Farming Register listed 325 companies involved in the marketing of organic products (wholesalers, retailers, importers), compared with 283 in 2023. In addition, many retailers sell only packaged organic food and therefore do not need to be registered, making it difficult to track their numbers. In addition to the domestic market, Estonian organic products are also sold to other countries.

The latest data on the retail turnover of organic food products are available for 2023. According to estimates by the Estonian Institute of Economic Research (EKI), the retail market for organic food products amounted to at least 111 million euros that year, which is 13% more than in 2022 (98 million euros). This accounted for approximately 4.6% of the total food retail market, the same share as in 2022. In 2023, Estonia ranked at the lower end of the top ten European countries by the market share of organic food, similar to the previous year.

Based on a survey of local organic producers and processors, the turnover of domestic organic food and beverages (including direct sales) was 31 million euros. It is difficult to provide an estimate for 2024, as data collection is still ongoing.

A selection of organic products can be found in the larger stores of all retail chains, as well as in Tallinn and Tartu Department Stores, Stockmann and others. Among retail chains, Rimi — together with its Talu Toidab local food areas — has offered the widest range of domestic organic products.

More than half of the specialised organic food shops are in Tallinn and Harju County.

There are also several stores that operate exclusively online, and many organic producers and processors also sell their products directly via their websites.

According to the 2025 survey by the Estonian Institute of Economic Research, exports of organic products in 2024 amounted to over 43 million euros — 8% more than in 2023 (40 million euros), but less than in 2022 (46 million euros). The value of exports referring to organic production was 36.5 million euros, while the remaining share was sold without reference to organic production, i.e. as conventional products. The non-referenced exports originated mainly from livestock production, about half of which was exported as conventional products. The majority of this consisted of live cattle.

In 2024, the export of both plant-based and animal products increased. Products from at least 79 Estonian organic producers and processors were exported within the European Union and to third countries. Of the total export volume, 93% was sold within the EU and 7% to non-EU countries.

Compared to 2023, EU exports of organic products grew by 29%, while exports outside the EU decreased by 64%. The share of processed products in total exports has clearly increased over the past couple of years: it accounted for 36% in 2022, 47% in 2023, and as much as 56% in 2024.

According to the 2024 survey (EKI), the main reasons for buying organic food were its healthiness (48%), the products local authenticity, the pleasant taste, the desire to support organic producers, the pleasantness of the principles of organic production, and the environmental friendliness.

10% of consumers (compared to 9% in 2020) bought organic food once a week or more, and 18% 1–3 times a month (22% in 2020). Young people aged 18-29 bought more organic food compared to other age groups, 33% bought at least once a week, 10% bought 1–3 times a month.

One of the main obstacles to buying organic food is its higher price. In addition to the price premium due to the different production methods, the higher cost is also due to small production volumes and often artisanal processing. The price premium of organic products compared to conventional products varies significantly by product group. Most organic products are more expensive than conventional ones, but there are also similar or even cheaper organic products (e.g., beef products, several herbal teas). The largest price difference between organic and conventional products is found in vegetables.

ÕIGUSAKTID JA KONTROLL

Mahepõllumajanduse põhinõuded on kogu Euroopa Liidus ühesugused, valdkonda reguleerivad ELi määrused. Lisaks kehtivad Eestis mahepõllumajanduse seadus ja selle rakendusaktid, kus täpsustatakse põhiliselt mahekontrolli ja -märgistamisega seotut ning on kehtestatud nõuded mahetoitlustamisele.

2022. a rakendus uus Euroopa Liidu mahepõllumajanduse määrus (EL) 2018/848. Suuri muudatusi enamikule tootjatele seoses uue määrusega ei kaasnenud. Siiski võib välja tuua, et mõned erandid lõppesid (nt munakanadele kuni 5% ulatuses mittemaheproteiin-sööda andmine) või on nende kasutamine rangemalt reguleeritud (nt mittemaheloomade toomine ettevõttesse). Lisaks tõi uus määrus kaasa täiendavat bürookraatiat nii järelevalveasutusele kui ka mahetootjatele.

Eestis kehtib mahepõllumajanduse riiklik kontrollsüsteem: kõiki maheettevõtteid – põllumajandustootjaid, toidu ja sööda töötlejaid, turustajaid (sh import), toitlustajaid – kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.

Mahepõllumajandusega tegeleda soovija, nii põllumajandustootja, töötleja kui ka turustaja, peab taotlema PTAilt ettevõtte tunnustamist. Mahetoitlustusettevõtte ja väikeses koguses pakendamata mahetooteid turustav ettevõtte ei pea olema tunnustatud, piisab

teavitamisest. Tunnustatud ja teavitatud ettevõtted kantakse mahepõllumajanduse registrisse.

Maheettevõtteid kontrollitakse üldjuhul kohapeal üks kord aastas, teatud juhtudel on võimalik ka kontroll üle aasta. Lisaks korralisele kontrollile tehakse ka riskipõhiseid ja etteteatamata kontrole ning toodangu võetakse kontrollproove. Kui avastatakse nõuete rikkumine, on võimalik teha ettekirjutus, määrata sunniraha, keelata toodangu mahedana märgistamine, nõuda üleminekuaja uuesti alustamist või tunnistada ettevõtte tunnustamise otsus kehtetuks.

Igal aastal väljastatakse ettevõttele sertifikaat, mis on aluseks toodangu müügil. TRACES süsteemis väljastatud maheettevõtete sertifikaadid on leitavad [ELi maheettevõtete sertifikaatide andmebaasis](#).

PTA veebilehelt leiab nii viited ELi määrustele ja Eesti õigusaktidele kui ka [Mahepõllumajanduse registri](#). Registrist saab teha iga ettevõtte kohta väljavõtted, kust on näha, milliseid kultuure kui suurel pinnal kasvatatakse ning milliseid loomi kui suurel arvul peetakse.

Mahetootjatele on koostatud määrustest tulenevate nõuete koondamiseks ja selgitamiseks juhendmaterjal "[Mahepõllumajanduse nõuete selgitus tootjale](#)".

LEGISLATION AND INSPECTION

The basic rules for organic farming are uniform in all European Union member states, and they are laid down in the EU regulations. At the national level, organic farming is regulated by the Estonian Organic Farming Act and its implementing acts. Estonian legislation mainly specifies matters related to control and labelling and set requirements for organic catering.

In 2022, the new European Union organic farming regulation (EU) 2018/848 entered into force. For most producers, the new regulation did not bring major changes. However, some exemptions came to an end (for example, the use of up to 5% non-organic protein feed for laying hens) or became more strictly regulated (such as the introduction of non-organic animals into an organic holding). In addition, the new regulation introduced extra bureaucracy for both the control authority and organic operators.

In Estonia, the organic farming national control system is in place: all organic operators — including agricultural producers, food and feed processors, traders (including importers), and caterers — are inspected by the Agriculture and Food Board.

The basis for certification is an application for approval submitted to the AFB. Caterers present to the AFB their notification. Organic farms are generally in-

spected on-site once a year, although in certain cases, inspections can occur every two years. In addition to regular inspections, risk-based and unannounced inspections are also conducted, and samples are taken from the production for control purposes. If a violation of requirements is discovered, it is possible to issue a precept, impose a fine, prohibit the labelling of production as organic, require the restart of the conversion period, or a decision to revoke approval may be taken.

Every year, a certificate is issued to the organic operator, which serves as the basis for the sale of their organic production. Certificates issued in the TRACES system can be found in the [EU organic operators certificates database](#).

The PTA website provides references to EU regulations and Estonian legislation, as well as the [Organic Farming Register](#). From the register, extracts can be made for each operator, showing which crops are grown on what area and which animals are kept in what numbers.

A guidebook for organic producers, [“Explanation of Organic Farming Requirements for Producers.”](#) has been prepared.

MAHEPÕLLUMAJANDUS ARENGUKAVADES JA PROGRAMMIDES

Esimene mahepõllumajanduse arengukava tehti aastateks 2007–2013, sellele järgnes arengukava aastateks 2014–2020. 2023. a valmis mahepõllumajanduse edendamise tegevuskava 2023–2030. Kavad on valminud Põllumajandusministeeriumi/ Maaeluministeeriumi/Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi juhtimisel, lisaks maheorganisatsioonidele on olnud kaasatud ka paljud teised põllumajanduse ja maaeluga seotud organisatsioonid.

Mahepõllumajanduse edendamise tegevuskava 2023–2030 eesmärk on edendada mahepõllumajanduse arengut Eestis, aidates seeläbi kaasa mahepõllumajandusliku tootmise ja töötlemise laiendamise, suurendada kohaliku mahetoidu tarbimist, tõsta riigisisest koostöövõimet ning edendada rahvusvahelist konkurentsivõimet. Tegevuskava meetmed on struktuurilt jaotatud kolmeks sambaks (tootmine ja töötlemine; tarbimine ja nõudlus; eksport) ning igal neist on omad eesmärgid (joonis 9).

2019. a koostati „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ (PÕKA), kus mahevaldkond on mitmes kohas välja toodud:

plaanitakse toetada keskkonnasõbralikke praktikaid, sh mahetootmist, nähakse ette mahetoodangu ekspordi olulist kasvu, plaanitakse suurendada mahetoidu tarbimist. Neist viimane on ka kirjas ainsa otseselt mahedat puudutava mõjumõõdikuna – 2030. a on Eestis vähemalt 20% inimesi, kes tarbivad regulaarselt mahetoitu.

ELi ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakava 2021–2027 rakendus 2023. a. Selles sätestatud mahepõllumajanduse eesmärgid ja toetusmäärad jäid väga piiratud üldise eelarve tõttu kahjuks palju väiksemateks kui sektori arenguks vaja oleks.

Mahepõllumajanduse arendamisega seotud tegevusi viisid mitmed organisatsioonid ellu nii Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kui ka muude allikate toel.

**Arengukavad ja programmid on leitavad
Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi
veebilehelt.**

Joonis 7.

Mahepõllumajanduse edendamise tegevuskava aastateks 2023–2030

I samm

Maheootmise ja -töötlemise edendamine

Maheootmine laieneb ja mahepõllumajanduse kogutoodang suureneb.

Mahevesiviljeluse osakaal suureneb.

Kutse- ja kõrgharidusasutustes saab omandada pädevust mahepõllumajanduses.

Mahepõllumajandust arendatakse kestlikumaks ja konkurentsivõimelisemaks tegusa teadusloome ja laialdase teadmussiirde najal.

Peaesmärk aastaks 2030: Mahepõllumajanduse kogutoodangu rahalise väärtuse osakaal Eesti põllumajanduse kogutoodangust moodustab 14%.

II samm

Maheotidu tarbimise edendamine ja nõudluse suurendamine

Üha enamad kohalikud tarbijad teavad, mis on maheotit, ning ostavad seda.

Maheotit jõuab haridusasutuste kaudu üha enamate laste toidulauale.

Peaesmärk aastaks 2030: 20% Eesti tarbijatest ostab regulaarselt maheotitu.

III samm

Maheekspordi edendamine

Suureneb maheootodete ekspordikäive ning selle osakaal kogu toidukaupade ekspordikäibes.

Kasvab töödeldud maheootodete ekspordikäibe osakaal kogu maheootodangu ekspordikäibes.

Kasvab Euroopa Liidu välistesse riikidesse eksporditavate maheootodete osakaal.

Peaesmärk aastaks 2030: Maheootodete ekspordikäive kasvab 80 mln euron.

DEVELOPMENT PLANS AND PROGRAMMES

The first Organic Farming Development Plan was created for the years 2007–2013, followed by a plan for 2014–2020. In 2023, the Estonian Organic Farming Action Plan for 2023–2030 was completed (see Figure 10). These plans were developed under the leadership of the Ministry of Agriculture/Ministry of Rural Affairs/Ministry of Regional Affairs and Agriculture, with the involvement of organic organizations and many other agriculture and rural development organizations.

The goal of the **Estonian Organic Farming Action Plan for 2023–2030** is to promote the development of organic farming in Estonia, thereby contributing to the expansion of organic production and processing, increasing the consumption of local organic food, enhancing domestic cooperation, and improving international competitiveness. The measures of the action plan are structurally divided into three pillars, each with its own objectives (Figure 10).

The Estonian Agriculture and Fisheries Strategy 2030 was prepared in 2019, the organic sector is addressed in several places. It is planned to support environmentally friendly practices, including organic production, it is planned to increase organic food

exports and consumption of organic food. The latter is also listed as the only impact indicator directly concerning the organic sector – estimating that in 2030 at least 20% of people in Estonia will consume organic food regularly.

The **EU Common Agricultural Policy (CAP) Strategic Plan 2021–2027** was implemented in 2023. Unfortunately, the goals and support levels for organic farming set out in this plan remained much smaller than needed for sector development due to a very limited overall budget.

Various organizations implemented activities related to organic farming development with support from the Ministry of Regional Affairs and Agriculture and from the other funding sources.

Development plans and programs can be found on the [Ministry of Regional Affairs and Agriculture's website](#).

Figure 8.

Estonian Organic Farming Action Plan for 2023-2030

Pillar I

Promotion of Organic Production and Processing

Organic production expands, and the total output of organic farming increases.

The share of organic aquaculture increases.

Competence in organic farming can be acquired in vocational and higher education institutions.

Organic farming is developed to be more sustainable and competitive through active research and extensive knowledge transfer.

Main goal for 2030: The financial value of total organic farming output will constitute 14% of the total agricultural output in Estonia.

Pillar II

Promotion of Organic Food Consumption and Increasing Demand

More local consumers know what organic food is and buy it.

Organic food reaches an increasing number of children through educational institutions.

Main goal for 2030: 20% of Estonian consumers will regularly buy organic food.

Pillar III

Promotion of Organic Exports

The export turnover of organic products and their share in the total food exports increase.

The export turnover share of processed organic products in the total organic export turnover increases.

The share of organic products exported to non-European Union countries increases.

Main goal for 2030: The export turnover of organic products will grow to €80 million.

MAHETOETUS

Mahepõllumajandusliku tootmise toetust makstakse Eestis alates 2000. aastast. Pärast liitumist Euroopa Liiduga 2004. a on toetuse aluseks olnud Eesti maaelu arengukava (MAK). 2023. aastal rakendus uus ÜPP strateegiakava, millega mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetus liikus strateegiakava esimesse sambasse ökokavade alla ning maheloomakasvatuse toetus jäi teise sambasse. Kui varem pidi tootja mahe-toetust taotledes võtma kohustuse jätkata mahepõllu-majandusega vähemalt viis aastat, siis alates 2021. a on kohustusperiood üheaastane.

Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetuse ühikumäärad ühe hektari kohta:

- teravili, kaunvili, õli- või kiukultuur, rühvelkul-tuur (v.a kartul), muu tehniline kultuur, kuni 3-aastane külvikorras olev rohumaad, põldtunnus-tatud heintaimed – **132 €**;
- kartul, maasikas – **300 €**;
- puuvilja- või marjakultuurid – **300 €** (makstakse kuni 70 ha eest);
- ravim- või maitsetaimed – **300 €** (makstakse kuni 5 ha eest, sellest edasi 135 €)
- köögivilid – **800 €** (makstakse kuni 10 ha eest, sellest edasi 136 €);

- rohkem kui 3-aastase rohumaad puhul, mille iga hektari kohta on vähemalt 0,2 loomühikut mahepõllumajanduslikult peetavaid veiseid, hobuseid, lambaid või kitsi – **25 €**;
- kuni ühe hektari suurune rohkem kui 3-aastane rohumaad, kui mahedana peetakse vähemalt viit mesilasperet – **25 €**.

Tootjatele, kes **alustavad mahepõllumajandusliku tootmisega**, makstakse kuni kahel esimesel aastal mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetust, mille **määrad on 10% kõrgemad** kui mahe-tootmisega jätkamise toetusel.

Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetust makstakse juhul, kui tootja peab mahepõllu-majanduslikult veiseid, lambaid, kitsi, hobuseid, sigu, küülikuid, kodulinde või mesilasi. Ka maheloomakasvatuse toetus makstakse hektari kohta. Toetuse suurus ühe hektari maa kohta kalendriaastas saadakse mahepõllumajanduslikult peetavate loomade loomühikute arvu korrutamisel **85 euroga** ning saadud summa jagamisel mahepõllumajandusliku taimekasvatuse toetust saava maa (eelpool nimetatud maa kohta) hektarite arvuga.

Loomade ühikuid arvestatakse järgnevalt:

- lüpsilehm – 3,7
- vähemalt 6 kuu vanune veis, sh ammlehm – 1,0
- kuni 6 kuu vanune veis – 0,2
- vähemalt 6 kuu vanune hobune – 0,6
- vähemalt ühe aasta vanune lammas – 0,3
- vähemalt 6 kuu vanune kits – 0,3
- emis (sh põrsastega) või kult – 2,2*
- vähemalt 2 kuu vanune nuum- või noorsiga – 1,2*
- kodulinnud (vähemalt 18 nädala vanused), v.a vutt – 0,08*
- küülik (vähemalt 4 kuu vanune) – 0,04*
- vutt – 0,01*
- mesilaspere – 0,47

* Ühiku arvutamisel võetakse aluseks taotleja poolt kohustuseaastale eelnenud kalendriaastal peetud keskmine maheloomade/lindude arv.

2024. aastal esitatud taotluste alusel määras PRIA mahepõllumajanduse toetust kokku 24,5 mln eurot, mis on pea sama summa nagu eelneval aastal. Toetust määrati 1748 ettevõttele (92% kõigist maheettevõtetest), kokku 200 299 ha kohta (90% kogu mahepõllumajanduslikust maast).

ORGANIC FARMING SUPPORT

Support for organic farming production has been provided in Estonia since 2000. After joining the European Union in 2004, the support has been based on the Estonian Rural Development Plan (RDP). In 2023, a new CAP Strategic Plan was implemented, which moved support for organic crop production to the first pillar under eco-schemes, while support for organic livestock farming remained in the second pillar. Previously, farmers applying for organic support had to commit to continuing organic farming for at least five years, but since 2021, the commitment period has been reduced to one year.

Annual support rates for ongoing organic plant production per hectare:

- cereals, legumes, oil or fiber crops, root crops (excluding potatoes), other technical crops, grassland in rotation up to 3 years, certified forage plants – **€132**;
- potatoes, strawberries – **€300**;
- fruit or berry crops – **€300** (paid in total for up to 70 hectares);
- medicinal or aromatic herbs – **€300** (paid for up to 5 hectares, beyond that €135);

- vegetables – **€800** (paid for up to 10 hectares, beyond that €136);
- grassland older than 3 years with at least 0.2 livestock units of organically kept cattle, horses, sheep, or goats per hectare – **€25**;
- grassland older than 3 years up to one hectare if at least five bee colonies are kept organically – **€25**.

Producers **starting organic farming** receive organic crop production support for the first two years at rates 10% higher than those for continuing organic production.

Organic livestock farming support is provided if the producer keeps cattle, sheep, goats, horses, pigs, rabbits, poultry, or bees organically. This support is also paid per hectare. The annual support amount per hectare is calculated by multiplying the number of livestock units of organically kept animals by €85 and dividing the resulting sum by the number of hectares receiving organic crop production support (the areas mentioned above).

Livestock units are calculated as follows:

- dairy cow – 3.7
- cattle aged 6 months or older, including suckler cows – 1.0
- cattle younger than 6 months – 0.2
- horse aged 6 months or older – 0.6
- sheep aged 1 year or older – 0.3
- goat aged 6 months or older – 0.3
- sow (including piglets) or boar – 2.2*
- fattening or young pig aged 2 months or older – 1.2*
- poultry (excluding quail) aged 18 weeks or older – 0.08*
- rabbit aged 4 months or older – 0.04*
- quail – 0.01*
- bee colony – 0.47

* The unit calculation is based on the average number of organically kept animals/birds in the calendar year preceding the commitment year.

Based on applications submitted in 2024, the Agricultural Registers and Information Board (PRIA) allocated a total of €24.5 million in organic farming support, similar sum as in the previous year. The support was granted to 1,748 applicants (92% of all organic producers) , covering a total of 200,299 hectares (90% of organic agricultural area).

TEADMUSSIIRE

Mahepõllumajanduse teadmussiidre tegevused jätkusid 2024. aastal põllumajanduse, toidu ja maa-majanduse valdkonna teadmussiidre programmide raames. Programm viiakse ellu MAK 2014-2020 raames, toetab Euroopa Liit. Info programmi tegevuste kohta leiab pikk.ee veebilehelt.

Mahevaldkonna teavitustegevused katsid peamisi taime- ja loomakasvatuse valdkondi ning üldisemaid teemasid. Mahevaldkonna tegevusi juhtis ja enamiku tegevustest viis ellu Mahepõllumajanduse Koostöökogu. Tegevused toimusid erinevates formaatides üle Eesti, sh veebipõhised ja kontaktsed infopäevad, osa neist ettevõtetes ja osa välislektoriga, esitlustegevused/põllupäevad katsekeskustes ning aastakonverents.

Võrreldes 2023. aastaga oli mahevaldkonna tegevuste maht seoses programmiperioodi lõppemise ja piiratud eelarvega üle kahe korra väiksem. 2024. a korraldati maheteemadel kokku 30 päeva tegevusi, mille raames külastati 14 ettevõtet. Lisaks valmisid tootjatele suunatud praktilised videod, videoloengud ja trükised ning avaldati veebipõhised infomaterjale. Materjalidega saab tutvuda [pikk.ee veebilehel](http://pikk.ee), samuti [Maheklubi veebilehel](#). Videomaterjalid on leitavad [Maheklubi Youtube](#) kanalis.

Lisaks teadmussiidre programmile korraldati vähesel määral teabelevi tegevusi ka muude rahastusallikate toel.

Mahetootmise nõustamist pakutakse üldise põllumajandusnõustamise raames. Sellega tegeles kümnekond konsulenti, kellest ükski pole spetsialiseerunud ainult mahetootmisele. Mahetöötlemise ja -toitlustamise nõustajaid ei ole. Maheorganisatsioonid on asunud mahenõustamise arendamisega tegelema 2024. aastal käivitunud rahvusvahelise projekti OrganicAdviceNetwork kaasabil.

Mahepõllumajanduse eriala Eestis võimalik õppida ei ole. Eesti Maaülikoolis ja põllumajanduslikes kutseõppeasutustes pakutakse siiski üksikuid õppeaineid või kursusi, maaülikoolis saab tasu eest omandada mikrokraadi „Keskonnasäästlik taimekasvatuse ja mahetootmine“.

KNOWLEDGE TRANSFER

Organic farming knowledge transfer activities continued in 2024 under the Knowledge Transfer Programme for Agriculture, Food and Rural Economy. The programme is implemented within the framework of the RDP 2014–2020, with the support of the EU.

Knowledge transfer activities in the organic sector were coordinated and largely implemented by the Organic Farming Platform. Topics covered the main areas of crop and livestock production, as well as broader topics such as organic catering. Activities were carried out in various formats across Estonia including online and on-site information days, some of which were held at farms, some of which with foreign lecturer, demonstration days in research stations and annual conference.

Compared to 2023, the volume of activities in the organic sector was more than halved due to the end of the programme period and a limited budget. In 2024, 30 days of activities were organised. Out of these, 14 days took place on farms. As part of the knowledge transfer program practical videos, video lectures and online materials were published. In

addition to the knowledge transfer program, other financial resources were also used for the purpose of organizing trainings and publishing information materials.

Organic advice is provided through the general advisory system. There are around ten advisors who give the advice on organic farming. They are not specialized in organic farming only, giving advice also on issues related to conventional farming. There is no organic processing or catering advisors. Organic organisations have started developing organic advisory services with the support of the international project OrganicAdviceNetwork, launched in 2024.

The Estonian University of Life Sciences (EMU), as well as some vocational schools, offer organic farming courses, but it is not currently possible to obtain a degree or to specialize in organic farming. From 2023 it is possible to obtain a microdegree “Environmentally sustainable crop production and organic production” in EMU.

UURINGUD

Mahepõllumajandusuuringuid tehti 2024. a Eesti Maaülikoolis ja Maaelu Teaduskeskuses. Lisaks viisid arendus- ja teadusprojekte ellu Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus ja Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus.

Eesti Maaülikool (EMÜ)

Lõppes ERA-Net CORE Organic Cofund projekt „Agroökoloogiliste printsiipide kasutamine lihtsate ja vastupidavate maheviljussüsteemide edendamiseks“ (2021–2024), mille eesmärk oli külvikordade mitmekesistamine erinevate kohalike haljasväetiste, segukülvide, vahekultuuride ja muul viisil, mis vähendaks tootjate sõltuvust välisest sisendist. Samuti kujunevad projekti kaasatud mahetootjatest ja teistest osapooltest nn kohalikud agroökoloogia elavad laborid (ALL).

Algas Horizon Europe projekt „[Saagikuse parandamine mahepõllumajanduse viljussüsteemides](#)“ (OYUP 2024–2028), mis keskendub mahepõllukultuuride saagikuse jätkusuutlikkuse tagamisele. Projekt tugineb Euroopa teadusasutuste mahekatsetele ja mahetootjate kogemustele. EMÜ osaleb 2008. a rajatud pikaajalise mahe- ja tavatootmise külvikorra katse andmetega. Koos mahetootjate ja valdkonna spetsialistidega luuakse strateegiad stabiilsete mahesaakide saamiseks.

Horisont 2020 projektis „[Põllumeeste ühendused elurikkuse haldamiseks agroökosüsteemides](#)“ (FRA-

MEwork, 2020–2025) teevad koostööd mahe- ja tavapõllumajandustootjad, et suurendada elurikkust maastiku tasandil. FRAMEwork eesmärk on luua elurikkust arvestav põllumajandussüsteem, mis julgustab ja võimaldab tootjatel säilitada elurikkust, edendab elurikkusest kasu saavat jätkusuutlikku põllumajandust ning suurendab põllumajanduse paindlikkust muutuvates kliimaatilistes tingimuses.

Eesti Teadusagentuuri rahastatava projekti „Saagi ja kvaliteedi stabiilsus ja jätkusuutlikkus pikaajalises külvikorrakatses“ (2023–2027) eesmärk on võrrelda mahe- ja tavaviljussüsteeme komplekselt, võrreldes lämmastiku erinevate normide ja vormide (mineraal- ja orgaaniline väetis, libliköelised haljasväetis, vahekultuurid) mõju nii saagile ja kvaliteedile makroskaalal kui ka erinevate geenide aktiivsusele.

Horizon Europe projekt [AGROSUS](#) (2023–2027) selgitab välja sobivad vahendid ja agroökoloogilised strateegiad, et ennetada ja ohjata umbrohtude esinemist peamistes põllukultuurides nii tava- kui ka mahepõllumajanduses.

EMÜ Polli Aiandusuuringute Keskuses tehti katseid õunapuul, astelpaju, sõstarde, jaapani ebaküdoonia, sinise kuslapuu, ploomi-, maguskirsi-, aprikoosi- ja virsikupuudega. Õunapuudel ja ploomipuudel uuriti erinevate sortide ja vegetatiivaluste sobivust mahe-

viljelusse, selgitati looduslike vahendite efektiivsust kahjurite ja haiguste tõrjel ning looduslike väetiste kasutusvõimalusi ja mõju viljade kvaliteedile. Katsetati ja uuriti mahetooraine väärindamise erinevaid võimalusi. Sordiaretusprogrammi raames aretatakse maheviljelusse sobivaid puuvilja- ja marjasorte.

EMÜ Polli puuviljade ja marjade tootearenduskeskuses saavad väiketötlejad arendada uusi tooteid.

Maaelu Teadmuskus (METK)

Jätkusid sordivõrdluskased (nisu, rukki, kaera, odra, põldherne ja põldoaga. Samuti uuriti maheväetise mõju hemele.

HORISONT 2020 projekti [Sea2Land](#) (2021–2024) eesmärk oli muuhulgas mahetootmise sobivate orgaaniliste väetise väljatootamine biojäätmete (kala, puulehed, pilliroog, toidujäätmed jms) baasil.

Põllumajanduse keskkonnatoetuste hindamise raames uuriti mahetoetuse mõju läbi maakasutuse ja kultuuride struktuuri analüüsi. Samuti uuriti maheettevõtete NPK bilanssi ning kimalaste ja põllulindude jm näitajaid. Analüüsiiti ka sotsiaal-majanduslikke näitajaid FADN andmebaasi maheettevõtetes.

Jätkusid 2020. a alustatud külvikorakatsed, kus kaks külvikorda (ristiku ja vahakultuuridega) vastavad keskkonnasõbraliku majandamise ja mahetoetuse saamise tingimustele ning üks teraviljapõhine külvikord nende toetuste saamise nõuetele ei vasta. Uuritakse

maheväetiste ning künnipõhise ja pindmise harimise mõjusid. Hinnatakse kultuuride saagikust ja saagi kvaliteeti, umbrohtumust, mulla toiteelementide sisaldust, mullaelustikku, kattetulu jm.

Aruanded uuringute ja hindamise kohta on leitavad aadressil [MAK 2014-2020 seire ja hindamine | Maaelu Teadmuskus](#).

Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus

Algas Euroopa horisont projekt [Organic Advice Network](#) (2024–2028), mille eesmärk on luua kogu Euroopat hõlmav mahepõllumajanduse nõustajate võrgustik, suurendada nende pädevust ning tugevdada mahenoandeteenuseid. Projekti raames on loodud mahenoostajatele suunatud veebiplatvorm [organicadvice.space](#)

Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus

Algas Euroopa horisont projekt [OrganicClimateNet](#) (2024–2028), mis aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele mahepõllumajanduse sektoris, pakkudes samal ajal lisahüvesid elurikkusele, vee-, mulla- ja õhukvaliteedile. Projekti eesmärk on luua 12 ELi riigis pilootvõrgustik mahe- tootjatest ning arendada individuaalseid süsinikumajanduse strateegiaid.

RESEARCH

In 2024, organic farming research was conducted at the Estonian University of Life Sciences and the Centre for Rural Life Research. In addition, development and research projects were carried out by the Estonian Organic Farming Foundation and the Centre for Ecological Engineering.

Estonian University of Life Sciences (EMU)

The ERA-Net CORE Organic Cofund project “Agroecology Living Labs to promote robust and resilient Organic production systems” (ALL-Organic, 2021–2024) aimed at diversifying crop rotations with green manures, mixed sowings, intercrops, etc., which ensure soil fertility without external inputs. Local agroecology living labs (ALLs) and a transnational ALL network was developed.

The Horizon Europe project “[Improving Yields in Organic Farming Systems](#)” (OYUP 2024–2028) has started, focusing on ensuring the sustainability of organic crop yields. The project builds on organic field trials conducted by European research institutions and the experience of organic farmers. EMU contributes with data from a long-term crop rotation experiment, established in 2008, comparing organic and conventional farming. Together with organic farmers and experts, strategies will be developed to achieve stable organic yields.

In the Horizon 2020 project “[Farmer clusters for Realising Agro-biodiversity Management across Ecosystems](#)”

(FRAMEwork, 2020–2025), organic and conventional farmers work together to enhance biodiversity at the landscape level. FRAMEwork aims to create a biodiversity-friendly farming system that encourages and enables producers to conserve biodiversity, promotes sustainable agriculture that benefits from biodiversity, and increases the resilience of agriculture under changing climatic conditions.

The project “Yield and Quality Stability and Sustainability in Long-term Crop Rotation Experiment” (2023–2027) is funded by the Estonian Research Council. The aim of the project is to comprehensively compare organic and conventional farming systems by examining the effects of different nitrogen norms and forms (mineral and organic fertilisers, legume green manure, cover crops) on yield and quality at a macro scale, as well as on the activity of various genes.

The Horizon Europe project [AGROSUS](#) (2023–2027) will identify appropriate tools and agro-ecological strategies to prevent and control weeds in key crops in both conventional and organic farming.

At the Polli Horticultural Research Centre of the Estonian University of Life Sciences, trials were carried out with apple, sea buckthorn, currant, Japanese quince, honeysuckle, plum, sweet cherry, apricot, and peach trees. In apples and plums, the suitability of different cultivars and rootstocks for organic production was

studied, along with the effectiveness of natural methods for pest and disease Control. The effect of organic fertilizers allowed in organic and their impact on fruit quality was also studied. Various methods of processing organic raw materials were tested and evaluated. As part of the breeding program, new fruit and berry cultivars suitable for organic farming are being developed.

Small-scale processors can develop new products at EMU Polli Fruit and Berry Product Development Centre.

Centre of Estonian Rural Research and Knowledge (METK)

Comparative variety trials continued with wheat, rye, oats, rape, barley, field pea and field bean. The effect of organic fertilizer on peas was also studied. Trials continued within the framework of the HORIZONT 2020 project [Sea2Land](#) (2021–2024), which aimed to develop fertilizers based on biowaste suitable also to organic farming (fish waste, tree leaves, reeds, food waste, etc.).

The METK is preparing an annual evaluation report on the performance of agri-environmental measures and is evaluating the effect of the organic support scheme. The research also includes the effect of the support scheme on bumblebee and farmland bird indicators and NPK balance in organic farms. The socio-economic indicators of organic farms are being analysed based on the FADN database.

A field trial was established with different crop rotations in organic and environmentally friendly conventional farming, where influences on crop yield and soil environment indicators are studied. In addition, organic fertilizer application and different soil tillage methods' effects on soil nutrients and organic matter contents, weeds, soil organisms, crop yield, quality and cross margins are studied.

Estonian Organic Farming Foundation

The Horizon Europe project [Organic Advice Network](#) (2024–2028) objective is to create a European-wide network of advisors with organic farming expertise & strengthen organic advisory services. Partners contribute with their expertise and resources to the project, having a comprehensive understanding of and a robust network within the organic advisory system of their respective country.

Centre of Ecological Engineering

The Horizon Europe project [OrganicClimateNet](#) (2024–2028) seeks to contribute to climate change mitigation and adaptation in the organic farming sector, with co-benefits for biodiversity, water, soil, and air. The initiative aims to establish a pilot network of organic farms across 12 EU countries and will develop individualized carbon farming strategies.

KONTAKTID / CONTACTS

**Regionaal- ja põllumajandusministeerium,
taimeterwise osakond | Ministry of Regional
Affairs and Agriculture, Plant Health Department**

tel/phone: +372 625 6537

e-mail: mahe@agri.ee;

www.agri.ee

**Põllumajandus- ja Toiduamet, Mahepõlluma-
janduse osakond | Agriculture and Food Board,
Organic Farming Department**

tel/phone: +372 509 8426 (mahetootmine /
organic production),

+372 5342 0819 (mahetöötlemine/turustamine/
toitlustus / organic processing/trade/catering)

e-mail: mahe@pta.agri.ee

pta.agri.ee

**Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni
Amet | Estonian Agricultural Registers and
Information Board**

tel/phone: +372 737 1200

e-mail: pria@pria.ee;

www.pria.ee

**Mahepõllumajanduse Koostöökogu |
Organic Farming Platform**

tel/phone: +372 522 5936

e-mail: mahekogu@gmail.com;

www.maheklubi.ee/koostookogu/

**Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus |
Estonian Organic Farming Foundation**

tel/phone: +372 522 5936

e-mail: airi.vetemaa@gmail.com;

www.maheklubi.ee

**SA Eesti Maaülikooli Mahekeskus | Research
Centre of Organic Farming of EULS**

tel/phone: +372 5304 4003

e-mail: mahekeskus@emu.ee;

www.emu.ee/mahekeskus

**MTÜ Ökoloogiliste Tehnoloogiate Keskus |
Centre for Ecological Engineering**

tel/phone: +372 503 9802

e-mail: merit.mikk@gmail.com

**MTÜ Eesti Biodünaamika Ühing |
Estonian Biodynamic Association**

tel/phone: +372 5191 9375

e-mail: aare@haanimaa.ee

MTÜ Hiiumahe | Hiiu Organic

tel/phone: +372 5647 3322

e-mail: tiina.kattel@gmail.com

**MTÜ Harju Mahetootjate Ühing |
Harju Organic Farmers' Association**
tel/phone: +372 5662 6716
e-mail: margus@mahetalu.ee

**MTÜ Läänemaa Mahetootjate Selts |
Läänemaa Organic Farmers' Society**
tel/phone: +372 509 3002
e-mail: lauriantsu@hotmail.ee

MTÜ Saare Mahe | Saare Organic
tel/phone: +372 505 8268
e-mail: kiiderjaan@gmail.com

**MTÜ Virumaa Mahetootjad |
Virumaa Organic Producers**
tel/phone: +372 509 8734
e-mail: virumahetootjad@roela.ee

TÜ Wiru Vili | Cooperative Wiru Vili
tel/phone: +372 502 1760
e-mail: info@wiruvili.ee;
www.wiruvili.ee

MTÜ Liivimaa Lihaveis | Liivimaa Beef
tel/phone: +372 5342 4274
e-mail: airi@liivimaalihaveis.ee;
www.liivimaalihaveis.ee

MTÜ Maheklaster | Organic Cluster
e-mail: maheklaster@gmail.com;
www.maheklaster.ee

MTÜ Organic Estonia
tel/phone: +372 507 6551
e-mail: info@organicestonia.ee;
www.organicestonia.ee

**MTÜ Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit |
Estonian Sheep and Goat Breeders Association**
tel/phone: +372 523 8902
e-mail: kontor@lammas.ee,
www.lammas.ee

**Eesti Mahemesinikud MTÜ |
Estonian Organic Beekeepers Association**
tel/phone +372 5341 4067
e-mail: info@mahemesinikud.ee
mahemesinikud.ee

**Mitmesugust infot mahepõllumajanduse
kohta saab:**

www.maheklubi.ee,
www.facebook.com/maheklubi,
www.agri.ee,
pta.agri.ee